

**STŘEDNĚDOBÝ VÝHLED STÁTNÍHO ROZPOČTU
NA LÉTA 2023 a 2024**

Obsah

A Makroekonomický rámec na léta 2023 – 2024	6
1 Shrnutí makroekonomického rámce	6
2 Makroekonomický rámec	7
2.1 Předpoklady budoucího vývoje	7
2.1.1 Vnější prostředí	7
2.1.2 Cena ropy	8
2.1.3 Měnová politika a měnové kurzy	8
2.2 Makroekonomický vývoj v České republice.....	9
2.2.1 Ekonomický výkon	9
2.2.2 Spotřebitelské ceny	10
2.2.3 Trh práce.....	10
2.2.4 Vztahy k zahraničí	11
2.3 Nezávislé ověření makroekonomického rámce.....	12
2.3.1 Zhodnocení Výborem pro rozpočtové prognózy	12
2.3.2 Monitoring prognóz.....	12
3 Fiskální politika a veřejné finance	12
3.1 Očekávané hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021	13
3.2 Predikce hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2022	14
3.3 Výhled hospodaření sektoru vládních institucí v letech 2023 a 2024	15
4 Citlivostní analýza	16
4.1 Pomalejší ekonomický růst v EU v roce 2022	16
4.2 Nárůst domácí úrokové míry	17
4.3 Zhoršení epidemické situace v ČR	18
B Výdajový rámec a jeho úprava	20
5 Výdajový rámec na rok 2022 až 2024	20
6 Odvození výdajových rámců	20
6.1 Soulad návrhu střednědobého výhledu na léta 2023 a 2024 s výdajovým rámcem	23
C Vývoj základních ukazatelů střednědobého výhledu v letech 2023 – 2024	24
7 Základní ukazatele státního rozpočtu ve střednědobém výhledu.....	24
7.1 Východiska zpracování střednědobého výhledu	24
7.2 Predikce příjmů.....	24
7.2.1 Daňové příjmy státního rozpočtu	25
7.2.2 Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	28
7.2.3 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery.....	28
7.3 Predikce výdajů.....	29
7.3.1 Mandatorní výdaje státního rozpočtu	29
7.3.2 Mandatorní sociální výdaje	31
7.3.3 Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci	33
7.3.4 Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU	35

7.3.5	Výdaje na výzkum, vývoj a inovace	36
7.3.6	Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc.....	36
7.3.7	Výdaje na obranu	36
7.4	Předpokládaný způsob financování deficitu	37
8	Základní ukazatele státních fondů ve střednědobém výhledu	38
8.1	Státní fond dopravní infrastruktury	38
8.2	Státní zemědělský intervenční fond	38
8.3	Státní fond kinematografie	39
8.4	Státní fond kultury České republiky.....	39
8.5	Státní fond podpory investic.....	39
8.6	Státní fond životního prostředí České republiky.....	40
8.7	Úhrnná bilance státních fondů	40
D	Další vybrané údaje střednědobého výhledu na léta 2023 a 2024.....	42
9	Výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie v letech 2023 – 2024	42
9.1	Výdaje na operační programy programového období 2007-2013	42
9.2	Výdaje na operační programy programového období 2014-2020	42
9.3	Výdaje na operační programy programového období 2021-2027	42
9.4	Výdaje na nové programy v období 2021-2027.....	43
9.5	Výdaje na Společnou zemědělskou politiku 2014-2020	43
9.6	Výdaje na Společnou zemědělskou politiku v období 2021-2027	43
10	Výdaje na finanční mechanismy EHP/Norska 2023 - 2024.....	45
11	Výdaje na programy, u nichž výši účasti státního rozpočtu na jejich financování schválila vláda.....	46
12	Přehled závazků fyzických a právnických osob, za které se zaručily jménem státu jeho organizační složky	47
13	Vývoj státního dluhu, příjmů a výdajů kapitoly Státní dluh.....	48
14	Závazky státu vyplývající z víceletých významných veřejných zakázek a z koncesních smluv	50
E	Tabulková část	51

Seznam tabulek

Tabulka 1 Predikce základních makroekonomických indikátorů	6
Tabulka 2: Ověření makroekonomického rámce nezávislými prognózami	12
Tabulka 3: Saldo a dluh sektoru vládních institucí.....	13
Tabulka 4: Scénář I. – pomalejší růst v EU v roce 2022.....	17
Tabulka 5: Scénář II. – vyšší úrokové sazby.....	18
Tabulka 6: Scénář III. – zhoršení epidemické situace v ČR.....	19
Tabulka 7 Odvození celkových výdajů sektoru vládních institucí (<i>v mld. Kč</i>)	22
Tabulka 8 Odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státní fondů (<i>v mld. Kč</i>)	22
Tabulka 9 Úprava sald z aktuální metodiky národních účtů na metodiku hotovostní (<i>v mld. Kč</i>).....	22
Tabulka 10 Shrnutí predikce celkových konsolidovaných příjmů státního rozpočtu a státních fondů (<i>v mld. Kč</i>)	22
Tabulka 11 Celkové příjmy, celkové výdaje a saldo státního rozpočtu v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>).....	24
Tabulka 12 Vývoj příjmů státního rozpočtu v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>).....	24
Tabulka 13 Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR v letech 2014 – 2024 (<i>v %</i>)	25
Tabulka 14 Vývoj daňových příjmů v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>).....	25
Tabulka 15 Příjmy z pojistného v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>).....	28
Tabulka 16 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery v letech 2017 – 2024 (<i>v mil. Kč</i>).....	28
Tabulka 17 Vývoj celkových výdajů v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>)	29
Tabulka 18 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi MV na celkových výdajích SR v letech 2011-2024 (<i>v mld. Kč</i>) ...	30
Tabulka 19 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi mandatorních výdajů na HDP a příjmech státního rozpočtu.....	30
Tabulka 20 Přehled výhledu sociálních mandatorních výdajů podle jednotlivých výdajových segmentů v letech 2017 - 2024 (<i>v mil. Kč</i>)	32
Tabulka 21 Vývoj objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, počtu míst a průměrných platů v OSS a PO v letech 2017 – 2024	35
Tabulka 22 Odvody vlastních zdrojů EU v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>).....	35
Tabulka 23 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>)	36
Tabulka 24 Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc v letech 2017 – 2024 (<i>v mil. Kč</i>).....	36
Tabulka 25 Výdaje na obranu v letech 2017 – 2024 (<i>v mld. Kč</i>)	37
Tabulka 26 Státní fond dopravní infrastruktury v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>)	38
Tabulka 27 Státní zemědělský intervenční fond v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>)	39
Tabulka 28 Státní fond kinematografie v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>)	39
Tabulka 29 Státní fond kultury ČR v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>)	39
Tabulka 30 Státní fond podpory investic v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>)	40
Tabulka 31 Státní fond životního prostředí ČR v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>)	40
Tabulka 32 Úhrnná bilance státních fondů v letech 2022 – 2024 (<i>v Kč</i>).....	41
Tabulka 33 Odhad skutečných výdajů SR na předfinancování politik EU v letech 2023 – 2024 (<i>v mil. Kč</i>)	44
Tabulka 34 Výdaje na programy v letech 2022 – 2024 (<i>v mil. Kč</i>)	46
Tabulka 35 Vývoj státního dluhu a jeho podíl na HDP v letech 2007 – 2024.....	48
Tabulka 36 Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Státní dluh v letech 2017 – 2024 (<i>v mil. Kč</i>).....	49

Seznam grafů

Graf 1 Reálný hrubý domácí produkt eurozóny (růst proti předchozímu roku v %)	7
Graf 2 Cena ropy Brent (USD/barel)	8
Graf 3 Měnový kurz CZK/EUR (průměr roku)	8
Graf 4 Reálný hrubý domácí produkt (růst proti předchozímu roku v %)	9
Graf 5 Spotřebitelské ceny (průměrná míra inflace v %)	10
Graf 6 Zaměstnanost (růst proti předchozímu roku v %)	10
Graf 7 Míra nezaměstnanosti (v % pracovní síly)	11
Graf 8 Objem mezd a platů (domácí koncept, růst proti předchozímu roku v %)	11
Graf 9 Saldo běžného účtu platební bilance (v % HDP)	12
Graf 10: Saldo veřejných financí (saldo sektoru vládních institucí, v % HDP)	16
Graf 11 Vývoj základních ukazatelů státního rozpočtu v letech 2011 – 2024 (v mld. Kč)	29
Graf 12 Vývoj podílu mandatorních výdajů a quasi mandatorních výdajů na celkových výdajích 2011-2024 (v %)	30
Graf 13 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi mandatorních výdajů na HDP a příjmech státního rozpočtu	31
Graf 14 Vývoj státního dluhu a jeho střednědobý výhled v letech 2007 - 2024	48

Úvod

Zákon o rozpočtových pravidlech ukládá vládě předložit Poslanecké sněmovně na vědomí střednědobý výhled.

Střednědobý výhled se zpracovává zároveň s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok a jeho obsah tvoří příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů

na dvouleté období následující po roce, na který je sestavován a zpracováván návrh státního rozpočtu. Výhled poskytuje přehled o klíčových aspektech budoucího vývoje ve fiskální oblasti.

A Makroekonomický rámec na léta 2023 – 2024

1 Shrnutí makroekonomického rámce

Makroekonomický rámec střednědobého výhledu státního rozpočtu byl dne 30. srpna 2021, v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, posouzen Výborem pro rozpočtové prognózy a vyhodnocen jako **realistický**. Scénář makroekonomického rámce byl rovněž porovnán s prognózami relevantních institucí zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. V některých případech sice vybočuje z intervalu sledovaných prognóz, to je však patrně dáno rozdílnými daty zpracování jednotlivých predikcí, a tedy i odlišnými informacemi, z nichž prognózy vycházejí.

Fiskální politika se řídí mantinely danými zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Ten definuje trajektorii postupné konsolidace veřejných financí až do opětovného dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Pohledem strukturálního salda je proto fiskální politika pro následující roky nastavena restriktivně. Naopak **měnové podmínky** by na ekonomiku díky úrokové složce měly letos a v roce 2022 působit stimulačně, byť v postupně se snižující míře. V dalších letech by již jejich vliv měl být téměř neutrální.

Česká ekonomika na konci roku 2020 a v 1. čtvrtletí 2021 prokazovala mimořádnou odolnost vůči nepříznivé epidemické situaci. Ve 2. čtvrtletí 2021 hrubý domácí produkt mírně vzrostl, čemuž napomohlo uvolnění protiepidemických omezení, hospodářskou

aktivitu však brzdily problémy v globálních dodavatelských řetězcích. Od 3. čtvrtletí 2021 by ekonomika měla výrazněji oživovat, předchozí šok do agregátní poptávky i nabídky by tak měl být postupně kompenzován.

Dopad epidemie na **trh práce** byl citelně ztlumen vládními podpůrnými programy. Navzdory jejich ukončení v průběhu 2. čtvrtletí 2021 však míra nezaměstnanosti vlivem hospodářského oživení začala postupně klesat.

Meziroční **inflace** se v červenci 2021 dostala nad horní hranici tolerančního pásma okolo 2% cíle České národní banky a v 2. polovině letošního roku by měla dále zrychlovat. Vyšší dynamika spotřebitelských cen odráží frikce na straně nabídky a výrazný růst ceny ropy i jiných komodit.

V **makroekonomickém rámci** rozpočtového výhledu je očekáván postupný nárůst hospodářského výkonu. Míra inflace by měla být dočasně zvýšená, v horizontu výhledu by se již měla pohybovat v blízkosti inflačního cíle. Na trhu práce by díky ekonomickému růstu mělo docházet k pozvolnému zvyšování zaměstnanosti a poklesu míry nezaměstnanosti. Mzdový růst by měl zůstat umírněný. Přebytek na běžném účtu platební bilance by měl postupně klesat, v letech 2023–24 by běžný účet mohl být téměř vyrovnaný.

Tabulka 1 Predikce základních makroekonomických indikátorů

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
								predikce	predikce	výhled	výhled
Nominální hrubý domácí produkt	mld. Kč, b.c.	4 625	4 797	5 111	5 410	5 790	5 695	6 048	6 431	6 692	6 958
	růst v %, b.c.	6,4	3,7	6,5	5,8	7,0	-1,7	6,2	6,3	4,0	4,0
Reálný hrubý domácí produkt	růst v %, s.c.	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,8	3,2	4,2	2,1	2,0
Spotřeba domácností	růst v %, s.c.	3,9	3,8	4,0	3,5	2,7	-6,8	2,3	5,5	2,0	2,2
Spotřeba vládních institucí	růst v %, s.c.	1,8	2,5	1,8	3,8	2,5	3,4	2,4	0,4	1,0	1,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	růst v %, s.c.	9,7	-3,0	4,9	10,0	5,9	-7,2	6,0	4,9	4,7	0,8
Příspěvek čistých vývozů k růstu HDP	p.b., s.c.	-0,2	1,4	1,2	-1,2	0,0	-0,5	-0,6	0,3	-0,3	0,4
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	p.b., s.c.	0,9	-0,3	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	0,7	0,0	0,0	0,0
Deflátor HDP	růst v %	1,0	1,1	1,3	2,6	3,9	4,4	2,9	2,1	1,9	2,0
Průměrná míra inflace	%	0,3	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,2	3,5	2,4	2,1
Zaměstnanost (VŠPS)	růst v %	1,4	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,3	-1,0	0,4	0,3	0,2
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	průměr v %	5,1	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	3,0	2,7	2,6	2,5
Objem mezd a platů (dom. koncept)	růst v %, b.c.	5,0	5,7	9,2	9,6	7,8	0,2	2,9	3,9	4,1	4,2
Saldo běžného účtu	% HDP	0,4	1,8	1,5	0,4	0,3	3,6	1,1	0,5	0,0	0,1
Předpoklady:											
Měnový kurz CZK/EUR		27,3	27,0	26,3	25,6	25,7	26,4	25,7	25,3	24,9	24,6
Dlouhodobé úrokové sazby	% p.a.	0,6	0,4	1,0	2,0	1,5	1,1	2,0	2,6	2,5	2,5
Ropa Brent	USD/barel	52	44	54	71	64	42	69	68	64	61
HDP eurozóny	růst v %, s.c.	1,9	1,8	2,7	1,9	1,4	-6,5	4,9	4,3	2,1	1,5

Zdroj: MF ČR: Makroekonomická predikce ČR (srpen 2021).

2 Makroekonomický rámec

Makroekonomický rámec střednědobého výhledu státního rozpočtu na roky 2023 a 2024 vychází z Makroekonomické predikce Ministerstva financí ze srpna 2021. Navazuje na makroekonomický rámec státního rozpočtu na rok 2022 (část A. rozpočtové dokumentace).

Pandemie koronaviru, přijatá protiepidemická opatření a jejich doprovodné efekty v roce 2020 způsobily hluboký pokles české a světové ekonomiky. Po dosažení vrcholu hospodářského cyklu v roce 2019 se tak česká ekonomika propadla do hluboce záporné mezery výstupu. Ta by se však díky hospodářskému oživení měla ještě letos uzavřít a posléze dosahovat kladných hodnot do 2 % potenciálního produktu.

Budoucí vývoj stále zůstává zatížen množstvím **rizik**, jež v úhrnu považujeme v podstatě za **vyrovnaná**. Pro ČR i ostatní ekonomiky je hlavním rizikem vývoj **epidemické situace**. Makroekonomický rámec vychází z předpokladu, že významné protiepidemické restriktce již díky pokračujícímu očkování obyvatel proti COVID-19 a vysokému počtu osob, které toto onemocnění prodělaly, nebude nutné zavést. Riziko ovšem představuje vznik a šíření nových mutací koronaviru, proti nimž by dostupné vakcíny mohly být méně účinné. Počítáme také s tím, že negativní dopad pandemie na globální dodavatelské řetězce bude spíše krátkodobý.

2.1 Předpoklady budoucího vývoje

2.1.1 Vnější prostředí

V roce 2020 došlo v důsledku pandemie onemocnění COVID-19 k hlubokému propadu **světové ekonomiky**. Vzhledem k pokroku v očkování, postupnému zmírňování protiepidemických opatření a mimořádně uvolněným fiskálním i měnovým politikám dochází ke zlepšování vyhlídek jejího růstu. Přestože významným rizikem zůstává vývoj pandemie a účinnost vakcín proti novým mutacím koronaviru, očekáváme růst globální ekonomiky o 5,8 % v roce 2021 a o 4,5 % v roce 2022.

Epidemická situace se ve **Spojených státech amerických** od počátku letošního roku pozvolna zlepšovala, od července ale počet nových případů opět stoupá. Díky uvolňování opatření proti šíření koronaviru, realizaci odložené spotřeby domácností a masivním stimulům americká ekonomika silně ožívuje. Pozitivně se vyvíjí i situace na trhu práce. Obavy však vzbuzuje prudce zrychlující inflace, která v červnu 2021 dosáhla nejvyšší úrovně od srpna 2008. Navzdory tomu Federální rezervní systém drží svou hlavní úrokovou sazbu v pásmu 0,00–0,25 % a pokračuje v rozsáhlých nákupech aktiv. Ekonomika Spojených států amerických by v letošním

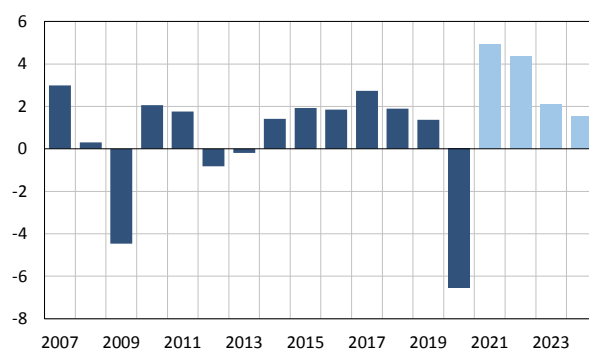
Mezi **negativní vnitřní rizika** dále patří nesoulad poptávky a nabídky na trhu práce v kontextu možných strukturálních změn v ekonomice, vývoj v automobilovém průmyslu a nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí.

Ve středním a dlouhodobém horizontu bude s ohledem na demografický vývoj nadále klíčové, aby docházelo ke zvyšování produktivity práce. Problémy na trhu práce by mohly podpořit **dynamiku mezd** a zároveň podnítit **investice** do automatizace, robotizace a digitálních technologií. Průměrná mzda a tvorba hrubého fixního kapitálu by tak proti scénáři makroekonomického rámce mohly růst rychleji. Významným impulzem pro zvyšování produktivity by vzhledem k vysokému zapojení českých firem do globálních dodavatelských řetězců byl také jejich posun do pozic s vyšší přidanou hodnotou.

Hluboký propad reálného HDP v roce 2020 byl do značné míry determinován poklesem spotřeby domácností. Vlivem bezprecedentního nárůstu míry úspor došlo k silné akumulaci finančních aktiv především ve formě oběživa a vkladů. Tyto prostředky by přitom alespoň zčásti domácnosti mohly využít k financování **odložené spotřeby**. Oživení spotřeby domácností by díky tomu mohlo být ve srovnání se scénářem makroekonomického rámce mnohem dynamičtější.

roce mohla vzrůst o 6,7 %, v roce 2022 by vlivem vysoké srovnávací základny a postupného odeznívání efektů fiskálního stimulu mohla zpomalit na 3,9 %.

Graf 1 Reálný hrubý domácí produkt eurozóny (růst proti předchozímu roku v %)

Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

Uzávěry ekonomik a restriktivní protiepidemická opatření vedly k citelnému snížení hospodářského výkonu **eurozóny**. Negativní dopady na trh práce tlumily vládní programy na podporu udržení zaměstnanosti, nezaměstnanost tak vzrostla pouze mírně. V 2. čtvrtletí 2021

došlo v souvislosti s pokrokem v očkování a lepší se epidemickou situací k oživení ekonomické aktivity. Indexy nákupních manažerů dosahovaly nebývale vysokých hodnot. Evropská centrální banka ponechala hlavní refinanční sazbu beze změny na nulové hodnotě a pokračovala v nákupech aktiv v rámci nouzového pandemického programu. V návaznosti na nedávné přehodnocení své měnové strategie zavedla symetrický střednědobý inflační cíl na úrovni 2 %.

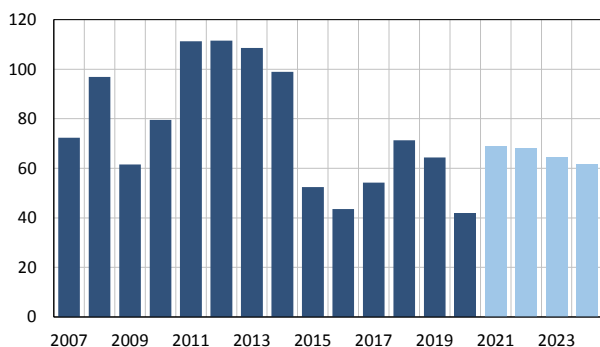
Šíření nakažlivější mutace koronaviru, sílící inflační tlaky, problémy v dodavatelských řetězcích a strukturální změny v automobilovém průmyslu představují hlavní rizika budoucího vývoje ekonomiky eurozóny. Naopak pozitivně by k jejímu růstu mohlo přispět zejména oživení spotřeby domácností a realizace národních plánů obnovy. Ekonomický výkon eurozóny by se v roce 2021 mohl zvýšit o 4,9 %, v roce 2022 by růst mohl zpomalit na 4,3 %. V letech 2023 a 2024 by měl dále zvolňovat na úroveň dosahovanou před pandemií.

2.1.2 Cena ropy

V 1. pololetí 2020 došlo ve spojitosti s propadem globální ekonomické aktivity k razantnímu poklesu poptávky po ropě. V reakci na to se Organizace zemí vyvážejících ropu a některé další státy dohodly na výrazném omezení produkce přibližně v rozsahu desetiny světové těžby. Toto omezení bylo následně postupně uvolňováno. I přes stanovení těžebních limitů však v 1. pololetí 2020 došlo k enormnímu nárůstu zásob vytěžené ropy a propadu její ceny. V ročním průměru tak byla cena ropy Brent v roce 2020 nejnižší od roku 2004 a jen mírně přesáhla 40 USD/barel.

Podle odhadů Energetické informační správy Spojených států od poloviny roku 2020 do poloviny roku 2021 klesaly zásoby vytěžené ropy. Cena ropy Brent se v tomto období postupně vrátila na předkrizovou úroveň. Těžební limity stanovené Organizací zemí vyvážejících ropu a některými dalšími státy jsou dále uvolňovány. Na termínovém trhu panuje situace, kdy se ropa s pozdějším dodáním obchoduje levněji než ropa s dřívějším dodáním.

Graf 2 Cena ropy Brent (USD/barel)

Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Predikce MF ČR.

Předpokládáme, že za celý rok 2021 dosáhne cena ropy Brent v průměru 69 USD/barel, čímž se meziročně zvýší o 64 %. V souladu s klesající křivkou cen kontraktů futures počítáme s postupným poklesem ceny ropy na 61 USD/barel v roce 2024.

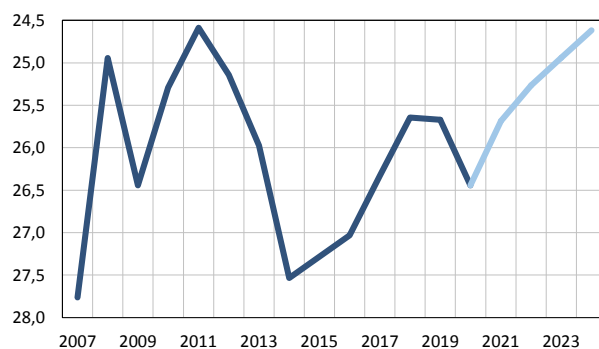
2.1.3 Měnová politika a měnové kurzy

Česká národní banka letos již dvakrát zvýšila **dvoutýdenní repo sazbu** z původních 0,25 % na aktuálních 0,75 %. Důvodem zpřísnění měnové politiky jsou zejména sílící inflační tlaky z domácí i zahraniční ekonomiky v podmínkách postupně se zotavujícího hospodářství po ukončení většiny protiepidemických opatření. V souladu s deklarovanou pozicí České národní banky scénář makroekonomického rámce státního rozpočtu předpokládá, že k postupnému zvyšování sazeb bude docházet nejen ve zbývající části roku 2021, ale i v roce 2022. Poté by již měnově-politické sazby měly zůstat beze změny.

Vzhledem k predikci inflace by přesto měly reálné úrokové sazby působit na ekonomiku letos i v příštím roce stimulačně, byť v postupně se snižující míře. Kurzová složka měnových podmínek by v celém horizontu měla být prakticky neutrální.

Měnový kurz koruny vůči euru během prvních sedmi měsíců roku 2021 v průměru dosahoval 25,8 CZK/EUR, nicméně vlivem výrazně proměnlivého sentimentu na mezinárodních finančních trzích byl poměrně volatilní.

Graf 3 Měnový kurz CZK/EUR (průměr roku)

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

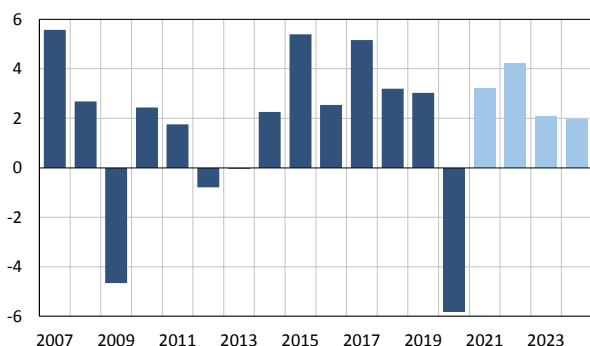
V celém horizontu makroekonomického rámce předpokládáme pozvolné posilování měnového kurzu. To by zpočátku mělo odrážet narůstající kladný úrokový diferenciál a zlepšení globálního sentimentu v návaznosti na stabilizaci epidemické situace, později by měla přispět i obnovená reálná konvergence české ekonomiky k eurozóně. V průměru by se koruna měla letos obchodovat za 25,7 CZK/EUR, koncem roku 2024 by se kurz měl pohybovat kolem 24,5 CZK/EUR.

2.2 Makroekonomický vývoj v České republice

2.2.1 Ekonomický výkon

Navzdory velmi nepříznivé epidemické situaci a restrikcím v celé řadě oblastí zaznamenala česká ekonomika v 1. čtvrtletí 2021 mezičtvrtletní pokles jen o 0,3 %. Meziročně se hrubý domácí produkt snížil o 2,6 %, přičemž negativní dopad utlumené spotřeby domácností, omezených investic do fixního kapitálu a záporného příspěvku salda zahraničního obchodu zmírnily vyšší výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu a nárůst zásob. Ve 2. čtvrtletí 2021 podle předběžného odhadu ekonomika mezičtvrtletně vzrostla o 0,6 %.

Graf 4 Reálný hrubý domácí produkt (růst proti předchozímu roku v %)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Hospodářská aktivita by měla od 3. čtvrtletí 2021 výrazněji oživovat a postupně kompenzovat předchozí šok do agregátní poptávky i nabídky. **Hrubý domácí produkt** by se tak letos mohl zvýšit o 3,2 %. V roce 2022 by růst mohl zrychlit na 4,2 %, v dalších letech by se jeho tempo mohlo pohybovat poblíž 2 %.

Spotřebu domácností v roce 2021 pozitivně ovlivní růst reálného disponibilního důchodu, v jehož dynamice se kromě snížení efektivního zdanění mezd, platů a do určité míry i příjmů sebezaměstnaných kladně promítne řada podpůrných fiskálních programů. Vzhledem k očekávanému oživení spotřebních výdajů od 2. čtvrtletí 2021 by reálná spotřeba domácností za celý rok 2021 mohla vzrůst o 2,3 %. V roce 2022 by ji při stagnaci reálného disponibilního důchodu mělo podpořit citelné snížení míry úspor, která by přesto měla setrvat na úrovních výrazně převyšujících dlouhodobý průměr. Projeví se také statistický efekt silného oživení spotřeby v 2. polovině letošního roku. Spotřeba domácností by tak mohla vzrůst o 5,5 %. V dalších letech by se při postupné akceleraci růstu výdělků měla zvyšovat přibližně o 2 %.

Očekáváme, že se **spotřeba sektoru vládních institucí** v roce 2021 zvýší o 2,4 % a v roce 2022 dojde ke zpomalení na 0,4 %. Mezi hlavní faktory růstu v roce 2021 může stále patřit navýšení objemů nákupů z důvodu

epidemie a rovněž růst zaměstnanosti v některých částech veřejného sektoru. Přes úspory v rámci centrálních úřadů státní správy se počítá s personálním navýšením ve školství a u ozbrojených složek. Dynamiku může podpořit i růst výdajů na nákup zboží a služeb za přispění běžných dotací z fondů EU. Očekávaný pokles tempa v roce 2022 souvisí s odezněním přechodných faktorů týkajících se řešení epidemie. V nominálním vyjádření by měla dynamika nejprve zpomalit – z 6,9 % v roce 2021 na 2,1 % v roce 2022 – následně by mohlo docházet k mírné akceleraci těsně pod 3 % v roce 2024.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by v roce 2021 měla díky hospodářskému růstu v zahraničí, uvolněným měnovým podmínkám, nadprůměrně využitým výrobním kapacitám v průmyslu i mimořádným odpisům hmotného majetku začít oživovat. K růstu by měla přispět také investiční aktivita sektoru vládních institucí podpořená realizací projektů spolufinancovaných fondy EU. Počátkem roku 2021 dynamiku investic tlumila přijatá restriktivní opatření a s nimi spojené nejistoty, ty by ale v dalších čtvrtletích měly odeznít. Tempo soukromých investic by se tak mělo citelně zvýšit. Výhled pro rok 2023 zahrnuje nákup vojenských vrtulníků, který se zároveň plně promítne v dovozu zboží. Tvorba hrubého fixního kapitálu by se v roce 2021 mohla zvýšit o 6,0 %, pro roky 2022 a 2023 je predikován růst mírně pod hranicí 5 %.

Vývoz zboží a služeb by se měl letos výhradně vlivem růstu exportních trhů zvýšit o 8,5 %. Pro rok 2022 počítáme se zpomalením na 6,6 %, které by mělo vyplývat z nižšího tempa růstu dovozní náročnosti obchodních partnerů. Exportní výkonnost (tedy konkurenceschopnost českých firem na zahraničních trzích) bude letos brzdit posilování kurzu koruny vůči euru a prohlubující se problémy automobilek s nedostatkem komponent vedoucí k nuceným odstávkám výroby. V roce 2022 by se však exportní výkonnost měla mírně zvýšit, a to v souvislosti s předpokládaným odezněním obtíží v dodavatelských řetězcích hlavně v segmentu motorových vozidel. V dalších letech by měl růst vývozu zboží a služeb postupně zpomalovat s tím, jak bude zvolňovat hospodářský růst v zahraničí.

Dynamika vývozu a dovozně náročné investiční poptávky se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**. Ten by v roce 2021 mohl vzrůst o 10,4 %. Očekávané zpomalení na 6,7 % v roce 2022 by mělo reflektovat výrazně nižší tempo tvorby hrubého kapitálu, stejně jako snížení dynamiky exportu. Pro roky 2023 a 2024 makroekonomický rámec počítá s růstem dovozu o 6,0 %, resp. o 2,8 %.

Česká ekonomika se v roce 2020 vlivem epidemie a opatření proti jejímu šíření propadla do hluboce záporné **mezery výstupu**. Reálná hrubá přidaná hodnota ve 2. čtvrtletí 2020 zaostala o téměř 9 % za svou potenciální úroveň, což bylo zdaleka nejvíce v historii samostatné ČR.

Za celý rok 2020 ale záporná produkční mezera dosáhla -3,1 %, a v celoročním vyjádření tak byla srovnatelná s recesemi v letech 2009 a 2013. V průběhu 2. pololetí 2021 by se měla uzavřít a posléze dosahovat kladných hodnot pod 2 %.

Růst **nominálního HDP** je dán vývojem reálného ekonomického výkonu a cenové složky HDP. V roce 2021 by se deflátor HDP mohl zvýšit o 2,9 %. Výrazný pokles dynamiky proti roku 2020 bude dán především vývojem směnných relací, jež letos ovlivní silný nárůst ceny ropy, a v menší míře i nižším příspěvkem deflátoru hrubých domácích výdajů. V roce 2022 by se růst deflátoru HDP mohl dále zpomalit na 2,1 %. V rámci deflátoru hrubých domácích výdajů bude pomalejší růst deflátoru spotřeby sektoru vládních institucí (způsobený zejména sníženou dynamikou platů) částečně kompenzován rychlejším zvyšováním spotřebitelských cen (viz níže). Směnné relace by se měly mírně zhoršit a jejich příspěvek by tak měl být o 0,5 p. b. nižší než v roce 2021. V letech výhledu by deflátor HDP mohl růst obdobným tempem jako v roce 2022. Ve výsledku by měl tedy růst nominálního HDP v tomto a příštím roce mírně převýšit 6 %, poté by se nominální HDP mohl zvyšovat o 4,0 % ročně.

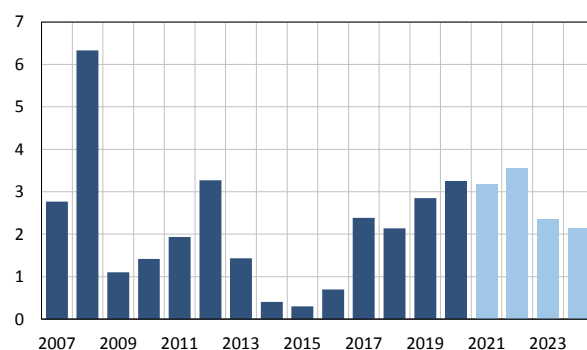
2.2.2 Spotřebitelské ceny

V roce 2020 přesáhla průměrná míra inflace 3 %. Nad 2% inflačním cílem se meziroční růst **spotřebitelských cen** pohyboval i v 1. pololetí 2021. K jejich růstu přispíval zejména vývoj v oddílu alkoholické nápoje, tabák, kde bylo zdražení tabákových výrobků podpořeno zvýšením spotřební daně, a v oddílu doprava, v němž rychle rostly ceny pohonných hmot a automobilů. Hlavními proinflačními faktory v roce 2021 patrně budou frikce na straně nabídky a výrazný růst ceny ropy i jiných komodit. Administrativní opatření by k průměrné míře inflace roku 2021 měla přispět jen mírně, inflace tedy bude dominantně dána tržními vlivy. Ve směru nižší inflace by měl působit pokles jednotkových nákladů práce a do určité míry také nejspíš ještě záporná produkční mezera. Inflaci by mělo tlumit i posilování české koruny k oběma hlavním světovým měnám.

V roce 2022 by se do vývoje spotřebitelských cen měl výrazněji promítnout růst regulovaných cen. Mezi nimi bude zřejmě nejpodstatnější zvýšení ceny elektřiny a zemního plynu. Cena ropy by v roce 2022 měla téměř stagnovat, což by mělo snížit nabídkový tlak na růst spotřebitelských cen. Naopak poptávkové faktory by měly působit ve směru vyšší inflace, jelikož produkční mezera by již měla být kladná a spotřeba domácností by měla značně ožít. Pokles jednotkových nákladů práce by měl nadále tlačit na snížení inflace, slabě by se v tomto směru mohlo projevit i posilování české koruny k oběma hlavním světovým měnám. Predikce počítá s dalším zvyšováním spotřební daně z tabákových výrobků v letech 2022 a 2023, které by ovšem mělo inflaci podpořit jen velmi mírně.

Průměrná míra inflace by měla v roce 2021 dosáhnout 3,2 % a v roce 2022 ještě zrychlit na 3,5 %. V letech 2023 a 2024 by se průměrná míra inflace mohla snižovat k 2% inflačnímu cíli České národní banky.

Graf 5 Spotřebitelské ceny (průměrná míra inflace v %)

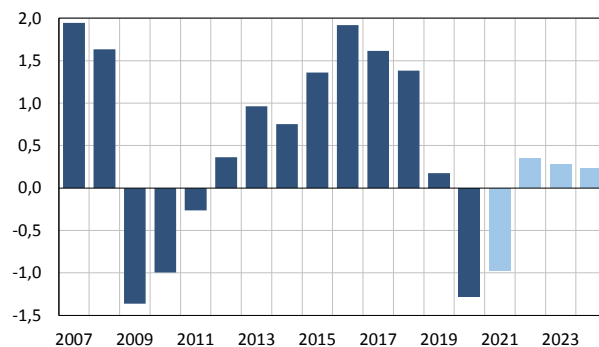

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2.3 Trh práce

Negativní dopad ekonomické recese na trh práce byl výrazně tlumen fiskálními stimulačními opatřeními (zejména programem Antivirus a kompenzačním bonusem). Navzdory ukončení většiny z nich ale nedošlo k nárůstu nezaměstnanosti. Zřejmě převážil efekt uvolňování protiepidemických omezení a vliv silné poptávky po práci v některých odvětvích, především v průmyslu.

Graf 6 Zaměstnanost (růst proti předchozímu roku v %)

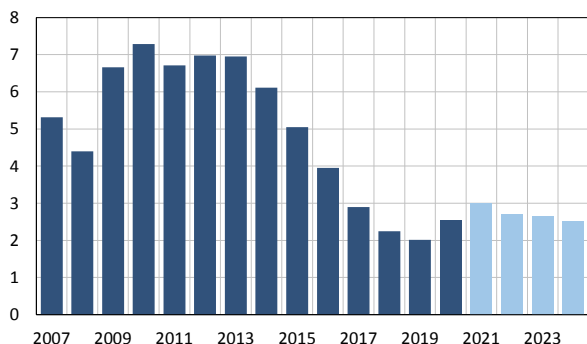

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Postupně doznívající efekty ekonomického propadu a setrvačnost na trhu práce by se v letošním roce měly promítnout v meziročním poklesu **zaměstnanosti**. V příštím roce by se naopak obnovená poptávka po práci měla projevit vyšším počtem zaměstnaných, dynamika však bude limitována dlouhodobým nedostatkem disponibilních pracovníků v některých profesích. Nabídka práce by v horizontu makroekonomického rámce měla být podpořena zvyšováním statutárního věku odchodu do důchodu a v menší míře také významným podílem věkových skupin s přirozeně vysokou mírou ekonomické aktivity. V letošním roce by tak zaměstnanost mohla klesnout o 1,0 %. V roce 2022 by mohla vzrůst o 0,4 % a nepatrně se zvyšovat i v letech 2023–2024.

Míra nezaměstnanosti (v metodice Výběrového šetření pracovní sil) zůstává v mezinárodním i historickém kontextu i přes určité zvýšení vlivem epidemie velmi nízká. Prostor pro její nárůst nadále limituje vysoký počet volných pracovních míst a zaměstnaných cizinců.

Graf 7 Míra nezaměstnanosti (v % pracovní síly)

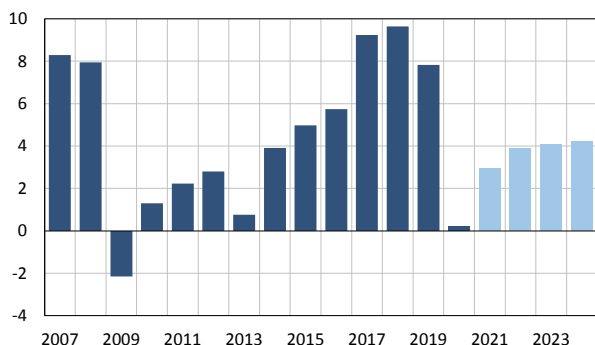

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Očekáváme, že za celý rok 2021 míra nezaměstnanosti dosáhne 3,0 %. S ohledem na růst hospodářské aktivity by se v následujících letech mohla postupně snižovat až na 2,5 % v roce 2024.

Restriktivní opatření a zpožděné dopady hospodářského propadu se v 1. čtvrtletí 2021 projeví meziročním poklesem **objemu mezd a platů**. Náhrady zaměstnancům, které na rozdíl od objemu mezd a platů zahrnují kompenzace z programu Antivirus, se naopak zvýšily. Vývoj napříč odvětvími byl značně nerovnoměrný, kdy v činnostech s dominantní rolí sektoru vládních institucí výdělky silně rostly, mj. v důsledku vyplácení mimořádných odměn. Trend podstatně rychlejší dynamiky mezd a platů v netržních odvětvích je patrný již od roku 2016, v příštím roce by však citelné oživení poptávky po práci při nedostatku pracovní síly mělo přinést akceleraci mezd v soukromém sektoru. Objem mezd a platů by se letos mohl zvýšit o 2,9 % a ve zbývajících letech horizontu makroekonomického rámce růst ročním tempem okolo 4 %.

Graf 8 Objem mezd a platů (domácí koncept, růst proti předchozímu roku v %)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2.4 Vztahy k zahraničí

Nepříznivá ekonomická situace vedla v roce 2020 k dosažení rekordně vysokého přebytku **běžného účtu** platební bilance ve výši 3,6 % HDP. V ročním klouzavém úhrnu se pak přebytek v 1. čtvrtletí 2021 nepatrně snížil na 3,5 % HDP. Většina z faktorů, které přispívají ke zlepšení běžného účtu, má však jednorázový nebo dočasný charakter.

Dominantní kladnou položkou je dlouhodobě **bilance obchodu se zbožím**. Její přebytek v 1. čtvrtletí 2021 meziročně vzrostl na 5,5 % HDP, když se zlepšilo saldo ve skupině stroje a dopravní prostředky, která tvoří více než polovinu celkového vývozu zboží. Vlivem oživení investiční aktivity, spotřeby domácností a vyšších cen ropy by mělo docházet k poklesu přebytku obchodní bilance až na 3,7 % HDP v roce 2024.

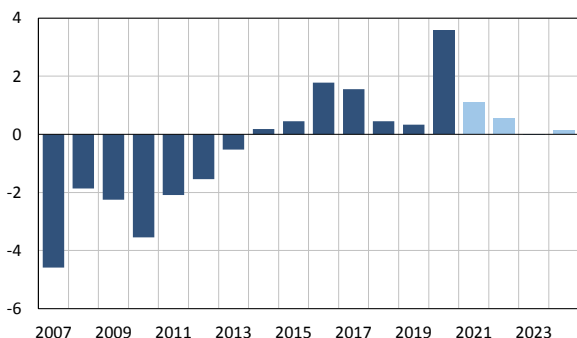
Přebytek **bilance služeb** se v 1. čtvrtletí 2021 v důsledku poklesu příjmů z cestovního ruchu a růstu nákladů v sektoru dopravy nepatrně snížil na 1,7 % HDP. Negativní dopady pandemie tlumil růst příjmů ve službách souvisejících se stavebními pracemi. V následujících letech by měl přebytek bilance služeb dosahovat víceméně stabilních hodnot.

K podstatnému meziročnímu zlepšení došlo u dlouhodobě záporné bilance **prvotních důchodů**. Deficit se na začátku letošního roku snížil o 1,6 p. b. na -3,0 % HDP. Výrazně poklesl odliv investičních výnosů z přímých investic v ČR (v podobě dividend či reinvestovaného zisku) daný snížením ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví. V budoucích letech lze očekávat obnovení jejich ziskovosti, což by mělo vést k opětovnému nárůstu deficitu prvotních důchodů až na 4,7 % HDP v roce 2024.

Bilance **druhotných důchodů** se v 1. čtvrtletí 2021 nepatrně zhoršila na -0,6 % HDP, a to v převážné míře v oblasti čistých příjmů z rozpočtu EU vykazovaných v rámci druhotných důchodů. V horizontu makroekonomického rámce by se deficit druhotných důchodů měl pohybovat na obdobných hodnotách.

Ve výsledku by tak saldo běžného účtu platební bilance mohlo v letošním roce dosáhnout přebytku 1,1 % HDP. Ten by se v roce 2022 mohl snížit na 0,6 % HDP, v dalších letech lze očekávat vyrovnaný běžný účet.

Graf 9 Saldo běžného účtu platební bilance (v % HDP)

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.3 Nezávislé ověření makroekonomického rámce

2.3.1 Zhodnocení Výborem pro rozpočtové prognózy

Výbor pro rozpočtové prognózy, v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, posoudil dne 30. srpna 2021 Makroekonomickou predikci České republiky Ministerstva financí ze srpna 2021, z níž vychází tento makroekonomický rámec, z hlediska pravděpodobnosti jejího naplnění a vhodnosti použití v rozpočtovém procesu. Výbor prognózu vyhodnotil jako **realistickou**.

2.3.2 Monitoring prognóz

Ministerstvo financí monitoruje makroekonomické prognózy ostatních institucí zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. Z veřejně přístupných datových zdrojů jsou průběžně sledovány prognózy

14 institucí, z čehož 9 institucí je tuzemských (Česká národní banka, Ministerstvo práce a sociálních věcí, domácí banky a investiční společnosti), ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Mezinárodní měnový fond aj.).

U hospodářského růstu se scénář makroekonomického rámce od průměru odhadů jednotlivých institucí liší jen málo. Predikce míry inflace pro rok 2022 je oproti prognózám sledovaných institucí podstatně vyšší, neboť již zahrnuje jak zrychlení cenového růstu v červenci 2021, tak i nové informace o očekávaném vývoji regulovaných cen (viz kapitulu 2.2.2). U růstu průměrné mzdy v roce 2022 makroekonomický rámec rovněž vybočuje z intervalu sledovaných prognóz. To pravděpodobně vyplývá ze zahrnutí informací o platech ve vládním sektoru (odměny zdravotníkům a záchranářům v roce 2021, zmrazení platů většiny zaměstnanců vládního sektoru v roce 2022). V případě přebytku běžného účtu platební bilance se všeobecně očekává jeho postupné snižování.

Tabulka 2: Ověření makroekonomického rámce nezávislými prognózami

	HDP (růst v %)		Míra inflace (v %)		Prům. mzda (růst v %)		Běžný účet (v % HDP)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
České instituce	3,4	4,2	2,9	2,4	4,0	4,4	1,9	1,0
Zahraniční instituce	3,8	4,6	2,6	2,4	.	.	2,8	1,4
Průměr celého souboru	3,5	4,4	2,8	2,4	4,0	4,4	2,3	1,1
minimum	2,7	3,0	2,2	1,9	2,8	3,5	0,8	0,1
maximum	4,2	5,3	3,4	2,9	5,4	5,3	5,2	3,1
MF ČR	3,2	4,2	3,2	3,5	5,3	3,3	1,1	0,5

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí k 13. srpnu 2021. Výpočty a predikce MF ČR.

3 Fiskální politika a veřejné finance

V roce 2020 skončilo hospodaření sektoru vládních institucí deficitem ve výši 6,1 % HDP, přičemž strukturální saldo dosáhlo hodnoty -2,9 % HDP a zadlužení vzrostlo na 37,8 % HDP. Fiskální pozice byla v roce 2020 výrazně determinována situací související s novým typem koronaviru a opatřeními zavedenými proti

jeho šíření. Hospodaření veřejných financí bylo dotčeno nejenom výpadkem příjmů v důsledku působení automatických stabilizátorů, ale i fiskálními stimulačními opatřeními. Epidemická situace se znovu zhoršila na podzim roku 2020, což si vyžádalo pokračování stávajících nebo vytvoření nových podpůrných opatření i

v téměř celé první polovině roku 2021. Fiskální úsilí v roce 2020 ve výši necelých 3 p. b. bylo odrazem těchto nepříznivých okolností a reakce vlády. Spolu s očekávaným dalším prohloubením strukturálního schodku o více než 3 p. b. v letošním roce tak fiskální politika v letech 2020 a 2021 výrazně stimuluje domácí ekonomiku. Stejným pohledem je od roku 2022, v souladu se zákonnou intenzitou konsolidace, fiskální politika restriktivní.

Důležitým indikátorem pozice ekonomiky v rámci hospodářského cyklu je **produkční mezera**, která vyjadřuje rozdíl mezi skutečnou úrovní ekonomického výkonu a úrovní optimálně využívající disponibilní zdroje (rovnovážnou). Ta současně slouží i k určení charakteru fiskální politiky. Dle výpočtů MF ČR dosáhla produkční mezera svého vrcholu v roce 2019 (3,7 % potenciálního produktu). V roce 2020 naopak ekonomický výkon poklesl pod svůj potenciál ve výši -3,1 %. Hospodářská recese však neměla vliv pouze na reálný výstup ekonomiky, ale i na jeho potenciální úroveň. V roce 2021 proto odhadujeme, v souladu s metodikou odsouhlasenou Národní rozpočtovou radou, postupné uzavírání záporné produkční mezery a od roku 2022 kladné hodnoty pod 2 %.

Z hlediska nastavení fiskální politiky očekáváme postupný pokles strukturálních deficitů z hodnoty 6,1 % HDP v roce 2021 na 4,6 % HDP v roce 2024. Trajektorie je v souladu s aktuálně platnou legislativou k odvození střednědobých výdajových rámců.

Obecně je tak přístup k fiskální politice umožněn novelami zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Ty dovolily mnohem větší fiskální expanzi, než by jinak bylo možné. To se shodovalo s postupem, který byl zvolen i v rámci celé EU, kde byla poprvé v historii aktivována

pro rok 2020 **všeobecná úniková doložka**, a následně prodloužena i pro roky 2021 a 2022. Lpění na fiskálních pravidlech v tak vážné světové krizi by pokles ekonomik výrazně prohloubilo. Počáteční fiskální expanze s následnou pozvolnou konsolidací má za cíl návrat do normálních podmínek bez druhé vyvolané recese a pokles dluhové kvóty skrze vyšší růst nominálního HDP.

Zvolený přístup se plně projevil i v **doporučeních**, která **Evropská komise a Rada EU předložily k letošním konvergenčním programům** či programům stability. K nastavení směru fiskální politiky Evropská komise doporučila ČR:

- 1) V roce 2022 zachovat podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů.
- 2) Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiku zaměřenou na dosažení omezitelných střednědobých fiskálních pozic a zajištění fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu. Zároveň posilovat investice s cílem podpořit růstový potenciál.
- 3) Věnovat zvláštní pozornost skladbě veřejných financí na příjmové i výdajové straně rozpočtu a kvalitě rozpočtových opatření, aby se zajistilo udržitelné a inkluzivní oživení. Upřednostňovat udržitelné investice podporující růst, zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci. Upřednostňovat fiskální strukturální reformy, které pomohou zajistit financování priorit veřejné politiky a přispějí k dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, mimo jiné posílením zdravotnických systémů a systémů sociální ochrany tak, aby se vztahovaly na všechny a byly přiměřené a udržitelné.

Tabulka 3: Saldo a dluh sektoru vládních institucí

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
								predikce	predikce	výhled	výhled
Saldo	% HDP	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-6,1	-7,7	-5,0	-4,5	-4,1
Strukturální saldo	% HDP	-0,5	1,1	0,8	0,0	-1,0	-2,9	-6,1	-5,6	-5,1	-4,6
Dluh	% HDP	39,7	36,6	34,2	32,1	30,0	37,8	43,5	46,2	49,2	51,8

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.1 Očekávané hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021

Hospodaření sektoru vládních institucí bylo v první polovině roku 2021 velkou měrou ovlivněno epidemií koronaviru, jejími ekonomickými důsledky a opatřeními provedenými v oblasti veřejného zdravotnictví či stimulační fiskální politiky. Očekáváme proto za cel rok deficitní hospodaření ve výši 7,7 % HDP, které půjde na vrub především státního rozpočtu. Místní vládní instituce patrně opět vykáží přebytek, ke kterému přispěje i úprava rozpočtového určení daní. Navzdory dalšímu navýšení

platby za státního pojištěnce odhadujeme dílčí deficitní hospodaření fondů sociálního zabezpečení, které však z hlediska zůstatků vytvořených v minulých letech nepůsobí žádané problémy.

Růst daňových příjmů a příspěvků na sociální zabezpečení v aktuální metodice odhadujeme na 2,1 %, přičemž samotné daňové příjmy by měly hlavně v důsledku schváleného „daňového balíčku 2021“ klesnout o 2,3 %.

Balíček přinesl mimo jiné snížení efektivní sazby **daně z příjmů fyzických osob** s odhadovaným dopadem 99 mld. Kč, což snižuje výnos daně o 30 %. U **daně z příjmů právnických osob** očekáváme stále ještě nižší úroveň než v roce 2019, a to i z důvodu několika opatření výše zmíněného daňového balíčku.

Příspěvky na sociální a zdravotní pojištění by měly meziročně vzrůst o 7,6 %. Jejich tempo odráží růst mezd a platů v ekonomice, umocněné postupným odezněním opatření zmírňujících socioekonomické dopady protiepidemických restrikcí. Zvýšení platby za státního pojištění do systému veřejného zdravotního pojištění přispívá k dynamice příjmové strany 1,3 p. b.

U výnosu **daně z přidané hodnoty** predikujeme růst o 4,8 %. Přeražení vybraného zboží a služeb do druhé snížené sazby daně v průběhu roku 2020 sníží v letošním roce výnos o 2,4 mld. Kč. Podobně prominutí daně u prostředků pro testování na onemocnění COVID-19, očkovacích látek a u respirátorů redukuje výnos o další 2,5 mld. Kč.

Výnos **spotřebních daní** (bez dotací na obnovitelné zdroje energie) by měl vzrůst o 7,7 %. Pozitivně budou působit zejména změny sazeb na tabákové výrobky v celkové odhadované výši 5,2 mld. Kč. Naopak výnos daně z minerálních olejů tlumí snížená sazba daně na naftu v odhadované celoroční výši 5,6 mld. Kč.

Výdaje na konečnou spotřebu s očekávaným růstem 6,9 % zvyšují naturální sociální transfery, náhrady zaměstnancům a mezispotřeba. Nárůst platů se týká pracovníků ve školství, zdravotnictví a sociálních službách, v dalších oblastech jsou platy fixovány. Objem platů ve veřejné sféře by měl přesto vzrůst o 5,8 %, jelikož se do něj promítají i mimořádné odměny zdravotnickému personálu, pracovníkům v sociálních službách a ozbrojeným

složkám. Pokračovat by měla poměrně silná dynamika naturálních sociálních transferů (11,5 %), jelikož výdaje do zdravotnictví jsou ovlivňovány epidemickou situací a vakcinací obyvatelstva. Výše růstu mezispotřeby by měla v letošním roce dosahovat 4,8 %, a částečně tak kompenzovat její loňský nevýrazný růst v důsledku zavřených škol i dalších veřejných institucí. V oblasti zdravotní péče by se zde měly projevit nákupy vakcín proti COVID-19 a testů do škol.

Zvýšení **peněžitých sociálních dávek** o 6,1 % reflektuje jak zákonnou valorizaci dávek důchodového pojištění, tak úpravu některých dávek podporujících rodiny s dětmi, ošetřovné v případě uzavření škol či karantény dítěte i navýšení transferů do veřejného zdravotního pojištění.

Investice do fixního kapitálu by měly růst 11% tempem, přičemž očekáváme zapojení nových programů a nástrojů Evropské unie, včetně realizace projektů schváleného Národního plánu obnovy ČR.

Programy podpory v souvislosti s COVID-19 jsou důvodem cca 11% růstu **dotací**. Na jedné straně pokračují opatření započatá v roce 2020 (především program Antivirus), na straně druhé jde o novou podobu kompenzací za omezení podnikatelské činnosti protiepidemickými restrikcemi (program COVID – 2021 a COVID – Nepokryté náklady). Další formy podpory, jako je kompenzační bonus či institut zpětného působení daňové ztráty, jsou klasifikovány mezi **kapitálové transfery**, které oproti loňskému roku patrně mírně poklesnou.

Deficitní hospodaření vládních institucí se promítne do výše **dluhu**, který by měl na konci roku dosáhnout 43,5 % HDP. Nárůst zadlužení a předpokládaný vývoj úrokových sazeb zvýší **úrokové náklady** o přibližně 7 %. V poměrovém vyjádření k HDP očekáváme jejich stagnaci na 0,8 % HDP.

3.2 Predikce hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2022

V roce 2022 by mělo dojít k meziročnímu zlepšení salda na -5,0 % HDP. Ve strukturálním vyjádření by pak mělo jít o fiskální restrikcí v zákonem požadovaném rozsahu.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí by dle predikce měly v roce 2022 vzrůst o 6,1 %. Dynamika daňových příjmů včetně příspěvků na sociální zabezpečení je však o něco slabší, konkrétně 4,7 %. Výnos **daně z příjmů fyzických osob** by měl totiž klesnout o 2,5 %, jelikož proti odhadovanému růstu mezd a platů v ekonomice působí diskreční opatření v podobě zvýšení slevy na poplatníka o 3 000 Kč za rok s dopadem 12,3 mld. Kč. Příjmy z **příspěvků na sociální zabezpečení**, jejichž růst je odhadován na 3,7 %, budou ovlivněny růstem náhrad zaměstnancům v ekonomice a dalším zvýšením platby za státního pojištění o cca 14 mld. Kč. Kromě toho již nebude účinný jednorázový příspěvek 370 Kč/den osobám v karanténě s dopadem 1,1 mld. Kč, což rovněž meziročně ovlivní dynamiku. Dynamiku zdanění a odvodů závislé

činnosti pak rovněž ovlivňují mimořádné odměny pracovníkům ve zdravotnictví, v sociálních službách a ozbrojeným složkám vyplacené v letošním roce. **Daň z příjmů právnických osob** by, vzhledem k predikci růstu hrubého provozního přebytku a diskrečním opatřením, měla růst o 12 %. Výnos daně bude tlumen koncem účinnosti změny metody tvorby a daňové uznatelnosti technických rezerv pojištěnoven a osvobození dividend státu a krajů od daně s celkovým dopadem 7,5 mld. Kč, opačný účinek má ukončení zrychlených odpisů z let 2020 a 2021 v odhadované výši 15 mld. Kč. Dynamika **daně z přidané hodnoty** by měla být ovlivněna zejména silící nominální spotřebou domácností. Naproti tomu čistý efekt v minulosti schválených diskrečních opatření (přeražení vybraných služeb do druhé snížené sazby daně schválené v roce 2019, snížení sazby na ubytování, sportovní a kulturní akce, lyžařské vleky a další vybrané služby od poloviny roku 2020, ukončení prominutí daně z přidané

hodnoty u nákupu respirátorů, vakcín a testů) budou růst tlumit. Celkem by daň z přidané hodnoty měla růst kolem 8 %. Výnos **spotřebních daní** bez zdrojů na obnovitelné zdroje energie by pak měl růst okolo 5,5 %. Mezi hlavní vlivy patří pokračování zvyšování spotřební daně na tabákové výrobky, pokračující ekonomické oživení a rovněž počítáme s pozitivním příspěvkem digitální daně. Výraznou dynamiku na straně příjmů očekáváme **v běžných i kapitálových transferech**. Tyto položky odráží předpokládaný náběh prostředků z EU, ať už vlivem končící finanční perspektivy 2014–2020, tak novými finančními tituly v rámci nástroje EU příští generace. Celkový nárůst transferů odhadujeme na 40 %.

Výdaje veřejných rozpočtů by měly meziročně v podstatě stagnovat. To je dáno koncem protikrizových opatření, primárně pak **dotace a kapitálové transfery** v úhrnu klesnou o cca 35 %. Dalším faktorem zvlňujícím dynamiku výdajů je **konečná spotřeba vládních institucí**, jejíž tempo dohadujeme kolem 2 %. Náhrady zaměstnancům v sektoru vládních institucí, naturální sociální transfery i mezispotřeba by měly mít v roce 2022 nižší tempo než v letošním roce, což je dáno hlavně postupným návratem do normálních podmínek v systému zdravotní péče a neopakováním mimořádných odměn spojených s epidemií.

V oblasti **peněžitých dávek sociálního zabezpečení** počítáme v roce 2022 s citelným navýšením, zejména díky

růstu výdajů na dávky důchodového pojištění. Schválená valorizace důchodů v průměru o téměř 500 Kč a paušálním navýšením procentní výměry o dodatečné 300 Kč by měly zatížit výdajovou stranu o částku kolem 30 mld. Kč. Dopad na výdaje bude mít i zvýšení výdajů na další sociální dávky, jako příspěvek na péči ve 3. a 4. stupni závislosti, přídavky na děti, změny ve vyplácení rodičovského příspěvku nebo zálohové výživné s úhrnným nákladem kolem 7 mld. Kč. Ve vývoji dávek sociálního zabezpečení se v aktuální metodice Evropského systému národních a regionálních účtů odráží i růst platby za státního pojištění o cca 14 mld. Kč na rok 2022. V důsledku ekonomického vývoje a uvedených diskrečních opatření by peněžitá sociální dávky měly vzrůst o 5,5 %.

U výdajů na **investice** do fixních aktiv očekáváme navýšení o zhruba 8 % s výrazným přispěním investic spolufinancovaných z EU. Tím by investice vládních institucí vzrostly na 5,2 % HDP. Kromě standardních fondů EU včetně navýšení alokací (REACT-EU) počítáme rovněž s plným zapojením dalších nástrojů na podporu oživení evropských ekonomik (EU příští generace).

Přestože očekáváme, že **úrokové výdaje** budou vlivem predikovaného deficitu hospodaření sektoru vládních institucí a vývoje úrokových měr růst v absolutním vyjádření, v poměrovém vyjádření k HDP by měly setrvat na 0,8 % HDP. **Zadlužení** vládních institucí by mělo v roce 2022 vzrůst o 2,7 p. b. na hodnotu 46,3 % HDP.

3.3 Výhled hospodaření sektoru vládních institucí v letech 2023 a 2024

V dalších letech by se měl deficit sektoru vládních institucí stále snižovat. Na konci výhledu jej očekáváme ve výši 4,1 % HDP.

Na stranu **příjmů** veřejných rozpočtů bude působit v první řadě predikovaný růst spotřeby domácností, částečně vládních institucí či některých investičních výdajů, dále pak růst objemu mezd a platů v ekonomice. Vlivem těchto faktorů by celkové daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení měly růst v průměru tempem 3,9 %.

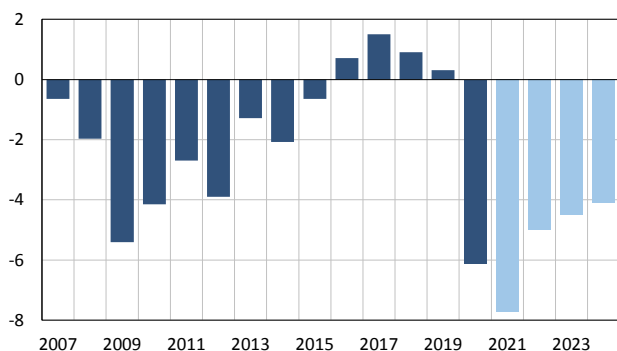
Na straně **výdajů** bude na dynamiku peněžitých sociálních dávek působit zákonná valorizace důchodů na základě predikované míry inflace a vývoje reálných mezd. V roce 2023 navíc počítáme s dopadem téměř 20 mld. Kč v důsledku schváleného příspěvku 500 Kč za každé vychované dítě. U náhrad zaměstnancům v sektoru vládních institucí očekáváme nárůst průměrných platů (nejvýše) na úrovni predikované inflace. Mezispotřeba by měla růst tempem kolem hodnoty 2,5 %, naturální sociální transfery v průměru téměř o stejné procento, což je dané mnohem mírnější dynamikou příjmové strany zdravotního systému determinující plánované výdaje v této oblasti. Investiční výdaje by měly zrychlovat k úrovni 5,4 % HDP, což je dáno nákupy armádní techniky klasifikované zejména do roku 2023, ale především

posledním rokem pro využití alokace z programového období 2014–2020. Ze stejného důvodu očekáváme v roce 2024 naopak meziroční pokles, podobně jako tomu bylo v roce 2016. Investice budou ovlivněny i dalšími evropskými nástroji na podporu oživení evropských ekonomik. Úrokové výdaje predikujeme, že se v poměru na HDP udrží na hodnotě 0,8 % na konci horizontu výhledu.

Hospodaření sektoru vládních institucí by se rovněž dále mělo odrazit ve vývoji jeho **zadlužení**. Dluh v poměru k HDP by se měl z hodnoty 46,3 % v roce 2022 zvýšit na 51,8 % v roce 2024.

Strukturální saldo by se mělo meziročně zlepšovat (aspoň) o zákonem stanovených 0,5 p. b. a klesnout minimálně na –4,6 % HDP v roce 2024.

Graf 10: Saldo veřejných financí (saldo sektoru vládních institucí, v % HDP)

Zdroj: ČSÚ. Predikce MF ČR.

4 Citlivostní analýza

Makroekonomický rámec státního rozpočtu a jeho střednědobého výhledu byl podroben třem typům negativních šoků, které ukazují citlivost budoucího vývoje české ekonomiky a hospodaření veřejných financí na odlišné předpoklady. Analýza citlivosti je kalkulována pomocí dynamického stochastického modelu všeobecné rovnováhy vytvořeného Ministerstvem financí. První scénář uvažuje dopady na vysoce otevřenou českou ekonomiku závislou na vnějším prostředí prostřednictvím nižšího ekonomického růstu v EU. Další scénář hodnotí náhlé zvýšení úrokových sazeb nad uvažovanou úroveň postupného nárůstu ve scénáři základním. Poslední scénář reaguje na nejistotu ohledně budoucího vývoje epidemie COVID-19 a analyzuje situaci jejího opětovného zhoršení v tuzemsku, při kterém by byla opět omezena ekonomická aktivita. Všechny alternativní scénáře jsou odvozeny od základního scénáře rozpočtové dokumentace a uvažují mate-

rializaci negativního šoku vždy v prvním pololetí roku 2022. Jde však vždy pouze o ilustraci vlivu šoku na makroekonomické prostředí a na veřejné finance, kdy šok byl arbitrárně definován.

Provedená citlivostní analýza primárně slouží k hodnocení dopadů na hospodaření a dluh veřejných rozpočtů. Odlišný vývoj daňové účinných makroekonomických agregátů by vedl k odlišným výnosům prakticky všech hlavních daňových položek a pojistných. Na straně výdajů by se odlišný vývoj cen a na trhu práce odrazil v objemu sociálních dávek (v případě státního rozpočtu i v rozdílné platbě za státní pojištění), programů podpory u dotačních titulů či kapitálových transferů v případě krizových opatření a výdajů do zdravotnictví.

4.1 Pomalejší ekonomický růst v EU v roce 2022

Ekonomický vývoj u obchodních partnerů v EU je pro hospodářský růst malé otevřené ekonomiky ČR podstatný. Tento scénář předpokládá pomalejší růst HDP v EU pro rok 2022 o 2,6 p. b., což odpovídá směrodatné odchylce v období let 2002–2020.

Snížení zahraniční poptávky po domácích produktech by se v první fázi projevilo poklesem čistého exportu. Následný tlak na depreciaci měny by ovšem prostřednictvím dražších importů negativní efekty na čistý export tlumil. Horší výsledek zahraničního obchodu by se projevil ve zpomalení růstu reálného HDP ČR o 0,6 p. b. v roce 2022 oproti základnímu scénáři. Nižší růst zisků firem z titulu slabšího exportu by zpomalil růst investic o 0,6 p. b. Nižší produkce firem by se také negativně promítla do poptávky po práci a následně do redukce míry růstu nominálních mezd. Negativní důchodový efekt v podobě

relativně nižších mezd a výnosů z kapitálu by zpomalil růst spotřeby domácností o 0,3 p. b.

Dopady na saldo jsou v prvním roce výhledu negativní ve výši 0,1 p. b., v dalších letech je pak difference zanedbatelná. Nižší hospodářský výkon má dopad na daňové příjmy a pojistné na straně příjmů, na straně výdajů pak vede zejména ke zvýšení výdajů na dávky v nezaměstnanosti. V letech výhledu je mírně pozitivní vliv nižší inflace na zákonnou valorizaci dávek důchodového pojištění. Na úrovni státního rozpočtu by navíc došlo ke zvýšení nároků z titulu platby za státní pojištění. Zadlužení by pak vzrostlo v roce 2022 o 0,4 p. b. více než v autonomním scénáři a následně tato difference zůstává konstantní i v letech výhledu. Kromě vyššího deficitu se zde promítá nižší úroveň nominálního HDP v celém horizontu.

Tabulka 4: Scénář I. – pomalejší růst v EU v roce 2022

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
				predikce	simulace	simulace	simulace
Hrubý domácí produkt (reálný)	změna v %	3,0	-5,8	3,2	3,6	2,2	2,0
Spotřeba domácností	změna v %	2,6	-7,1	2,2	5,2	1,9	2,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	změna v %	5,9	-7,2	6,0	4,3	4,5	0,8
Export	změna v %	1,5	-6,9	8,5	5,0	5,0	3,1
Import	změna v %	1,5	-6,9	10,4	5,5	5,6	2,7
Index spotřebitelských cen	v %	2,8	3,2	3,2	3,5	2,3	2,1
Zaměstnanost	změna v %	0,2	-1,3	-1,0	-0,2	0,4	0,3
Objem mezd a platů	změna v %	7,8	0,2	2,9	3,1	4,1	4,2
Míra nezaměstnanosti	v %	2,1	2,6	3,0	3,2	2,6	2,5
Saldo veřejných rozpočtů	% HDP	0,3	-6,1	-7,7	-5,1	-4,5	-4,1
Dluh veřejných rozpočtů	% HDP	30,0	37,8	43,5	46,6	49,6	52,2
Saldo státního rozpočtu	% HDP	-0,5	-6,5	-7,7	-6,0	-5,5	-5,0
Státní dluh	% HDP	28,3	36,0	41,8	45,4	49,1	52,3

Zdroj: ČSÚ. Predikce a simulace MF ČR.

4.2 Nárůst domácí úrokové míry

Dynamický model v tomto scénáři simuluje dodatečné zpřísnění monetární politiky pro rok 2022 o 1,1 p. b. nad rámec daný základním scénářem. Tato hodnota odpovídá směrodatné odchylce vývoje krátkodobé úrokové míry v období od roku 2002 do roku 2020.

Restriktivnější měnová politika by měla negativní efekt na ekonomický vývoj. Tlak na zhodnocení české měny by vedl ke zdražení vývozu, zatímco importované zboží by se stalo relativně levnějším. Mírné zpomalení exportu o 0,3 p. b. by vzhledem k vysoké dovozní náročnosti vývozu vytvářelo tlak na pokles importu. Podobně by působily nižší důchod a pokles zisku ekonomických subjektů. Výsledkem by bylo mírné snížení dynamiky importu oproti základnímu scénáři.

Další negativní vliv na spotřebu představují nižší příjmy domácností z titulu pomalejšího růstu mezd. Vyšší úroková míra by navíc domácnosti motivovala spořit, a odkládat tedy spotřebu do budoucna. Restriktivní měnová politika by tak ve výsledku vedla ke zpomalení růstu spotřeby domácností o 0,2 p. b.

Ziskovost firem by se v důsledku poklesu zahraniční i domácí poptávky snížila. Firmy by na pokles zisků a zdražení úvěrů reagovaly snížením růstu investic o 0,2 p. b. Zpomalení agregátní poptávky by dále vedlo ke zvýšení míry nezaměstnanosti oproti základnímu scénáři o 0,3 p. b., a také k nižší dynamice mezd.

Vzhledem k negativnímu dopadu vyšší úrokové míry na investice, spotřebu a export by výsledný dopad do růstu HDP byl taktéž negativní, a to v rozsahu 0,3 p. b. Zpomalení hospodářského růstu by vedlo ke snížení míry inflace o 0,6 p. b.

Dopady na veřejné finance jsou u tohoto scénáře relativně zanedbatelné. Efekty na příjmy a výdaje se vzájemně téměř kompenzují, nejvýznamnější položky výdajů, tedy sociální výdaje, „těžší“ z nižší dynamiky inflace a reálných mezd. Na úrovni státního rozpočtu odhadujeme dopad v řádu nižších jednotek miliard Kč. Ve výsledku se míra zadlužení sektoru vládních institucí na konci horizontu výhledu liší od základního scénáře pouze o 0,2 p. b.

Tabulka 5: Scénář II. – vyšší úrokové sazby

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
				predikce	simulace	simulace	simulace
Hrubý domácí produkt (reálný)	změna v %	3,0	-5,8	3,2	3,9	2,0	1,9
Spotřeba domácností	změna v %	2,6	-7,1	2,2	5,3	2,0	2,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	změna v %	5,9	-7,2	6,0	4,7	4,8	0,9
Export	změna v %	1,5	-6,9	8,5	6,3	4,9	3,1
Import	změna v %	1,5	-6,9	10,4	6,6	5,9	2,8
Index spotřebitelských cen	v %	2,8	3,2	3,2	3,0	2,0	2,0
Zaměstnanost	změna v %	0,2	-1,3	-1,0	0,3	0,3	0,2
Objem mezd a platů	změna v %	7,8	0,2	2,9	3,7	4,0	4,2
Míra nezaměstnanosti	v %	2,1	2,6	3,0	3,0	2,6	2,5
Saldo veřejných rozpočtů	% HDP	0,3	-6,1	-7,7	-5,0	-4,5	-4,1
Dluh veřejných rozpočtů	% HDP	30,0	37,8	43,5	46,3	49,4	52,0
Saldo státního rozpočtu	% HDP	-0,5	-6,5	-7,7	-5,9	-5,5	-5,0
Státní dluh	% HDP	28,3	36,0	41,8	45,1	48,9	52,0

Zdroj: ČSÚ. Predikce a simulace MF ČR.

4.3 Zhoršení epidemické situace v ČR

Alternativní scénář uvažuje zhoršení epidemické situace na území ČR v první polovině roku 2022 obdobně, jako tomu bylo na začátku roku 2021. Předpokládáme však, že by zavedená protiepidemická opatření byla s ohledem na větší míru proočkovanosti populace a na snahu co nejvíce zmírnit další negativní ekonomické dopady méně rozsáhlá (předpoklad míry uzavření ekonomiky výrazně ovlivňuje simulované výsledky). Scénář také uvažuje kompenzace podnikatelům a firmám, stejně jako transfery domácnostem. V analýze technicky pracujeme s uzavřením provozoven zejména v oblasti služeb a s částečným omezením pro výrobní podniky, ať už v souvislosti s dočasně nižším počtem praceschopných zaměstnanců, nebo problémy v zajištění dodávek vstupů.

Výsledky simulace ukazují, že snížení produkce firem a dočasný nárůst nákladů by oproti základnímu scénáři vedly ke zpomalení růst investic o téměř 6 p. b.

Vlivem omezení nabídky služeb by došlo k poklesu dynamiky růstu spotřeby domácností o více než 7 p. b. Zvláště v další části roku po rozvolnění by pravděpodobně zrychlil růst cen. I přes vyšší ceny, které by do jisté míry mohly kompenzovat ztráty podniků, by pravděpodobně došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti o dodatečných 1,0 p. b.

Nižší produkce a posléze také relativně vyšší ceny by měly dopad do vývozu, které by oproti základnímu scénáři rostly o 2,5 p. b. pomaleji. V důsledku zpomalení vývozní aktivity a také poklesu spotřeby domácností by růst dovozu zvolnil o 4,2 p. b.

V roce 2023 by došlo k meziročnímu oživení ekonomického růstu a reálný HDP by rostl o 1,6 p. b. rychleji než v základním scénáři. K tomu by přispěla nejen odložená spotřeba domácností rychlejším růstem o 3,0 p. b., ale také investice, které by zrychlily o dodatečné 2,4 p. b.

Z důvodů promítnutí vyšších nákladů firem a zvýšení spotřebitelské poptávky by i v tomto roce došlo k dodatečnému nárůstu míry inflace zhruba o 1 p. b. Míra nezaměstnanosti by se postupně vrátila na trajektorii danou základním scénářem.

Scénář implikuje nezanedbatelný přímý i nepřímý dopad na veřejné finance. Pokud by došlo alespoň k částečnému uzavření ekonomiky, promítlo by se to ve všech daňových titulech včetně pojistného. Zhoršení epidemické situace znamená na straně výdajů nárůst v sociálních dávkách spojený s nemocností a ošetřováním osob blízkých. Souběžně by rostly naturální sociální transfery jako odraz zvýšených finančních nároků v segmentu zdravotní péče. V oblasti mezispotřeby uvažujeme prakticky nulový čistý efekt, jelikož nižší provozní výdaje veřejných institucí by byly kompenzovány nákupy zdravotnického materiálu jako ochranných pomůcek a testů. Vyšší míra nezaměstnanosti oproti základnímu scénáři by vedla k opětovnému nárůstu dávek v nezaměstnanosti. V oblasti dotací a kapitálových transferů vycházíme z „ustálené“ struktury pomoci ekonomice, tedy kompenzačního bonusu, programů zacílených na trh práce a udržení zaměstnanosti („kurzarbeit“) a programů na krytí ztrát (Covid 21 a Covid nepokryté náklady). Jak je uvedeno výše, jelikož i vlivem vyšší proočkovanosti scénář uvažuje restriktce menšího rozsahu, adekvátně tomu odpovídají krácené, oproti výdajům vynaložené v letošním roce, finanční dopady hypotetických vládních opatření. Z hlediska institucionální skladby veřejných financí by největší dopad nesl státní rozpočet, který by navíc oproti výše uvedenému byl nucen navýšit celkový transfer plateb za státní pojištění. Výraznější zhoršení salda by ale zaznamenaly i zdravotní pojišťovny.

Dopad na saldo by byl nejvyšší v roce 2022, následně by se výrazně snížil s ústupem epidemie a ukončení dopro-

vodných opatření na zpomalení jejího šíření. Zhoršení salda sektoru vládních institucí odhadujeme na 1,6 p. b., v dalších letech už by měla být difference výrazně nižší. Výše zadlužení sektoru vládních institucí by vzrostla

v roce 2022 v relaci k základnímu scénáři o 3 p. b., následně pak by se difference mírně snížila. Na konci výhledu by ale zadlužení stále bylo o více než 2 p. b. vyšší.

Tabulka 6: Scénář III. – zhoršení epidemické situace v ČR

		2019	2020	2021	2022	2023	2024
				predikce	simulace	simulace	simulace
Hrubý domácí produkt (reálný)	<i>změna v %</i>	3,0	-5,8	3,2	0,3	3,7	2,6
Spotřeba domácností	<i>změna v %</i>	2,6	-7,1	2,2	-1,8	5,1	2,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>změna v %</i>	5,9	-7,2	6,0	-0,9	7,1	3,0
Export	<i>změna v %</i>	1,5	-6,9	8,5	4,1	6,3	3,7
Import	<i>změna v %</i>	1,5	-6,9	10,4	2,5	7,7	3,3
Index spotřebitelských cen	<i>v %</i>	2,8	3,2	3,2	5,5	3,4	2,2
Zaměstnanost	<i>změna v %</i>	0,2	-1,3	-1,0	-0,6	0,3	0,2
Objem mezd a platů	<i>změna v %</i>	7,8	0,2	2,9	2,7	3,9	4,3
Míra nezaměstnanosti	<i>v %</i>	2,1	2,6	3,0	3,7	2,7	2,5
Saldo veřejných rozpočtů	<i>% HDP</i>	0,3	-6,1	-7,7	-6,6	-4,8	-4,3
Dluh veřejných rozpočtů	<i>% HDP</i>	30,0	37,8	43,5	49,2	51,6	53,9
Saldo státního rozpočtu	<i>% HDP</i>	-0,5	-6,5	-7,7	-7,3	-5,7	-5,1
Státní dluh	<i>% HDP</i>	28,3	36,0	41,8	47,8	50,8	53,6

Zdroj: ČSÚ. Predikce a simulace MF ČR.

B Výdajový rámec a jeho úprava

5 Výdajový rámec na rok 2022 až 2024

Způsob určení výdajových rámců vychází ze salda upraveného o vlivy hospodářského cyklu a jednorázová či jiná přechodná opatření, tedy z konceptu strukturálního salda. Vlivem celosvětové epidemie nového typu koronaviru byl v ČR dne 12. března 2020 vyhlášen nouzový stav, který trval do 17. května 2020, během něhož vláda přistoupila k řadě preventivních opatření. Podobně se v zásadě chovala většina zemí světa. Pandemie vedla k synchronizované, silné globální ekonomické recesi. Na podzim se epidemická situace v ČR výrazně zhoršila a vláda přistoupila k dalšímu vyhlášení nouzového stavu počínaje od 5. října 2020, který s dvojím prodloužením trval v podstatě nepřetržitě do 11. dubna 2021. Na úrovni EU byly pro potřeby adekvátní fiskální reakce vytvořeny podmínky mj. aktivací všeobecné únikové klauzule z pravidel Paktu o stabilitě a růstu, prodloužené minimálně i pro roky 2021 a 2022, s doporučením, že fiskální politika by měla zůstat agilní a přizpůsobit se vyvíjející se situaci.

V ČR byla v tomto ohledu přijata novela zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (zákon č. 207/2020 Sb.), která umožnila navýšit strukturální saldo nad tzv. střednědobý rozpočtový cíl i v roce následujícím po aktivaci domácí únikové klauzule. Ovšem nejistota spojená jak s finální podobou a výší dopadů „daňového balíčku 2021“, tak dalším vývojem epidemie si vynutila druhou novelu (zákon č. 609/2020 Sb.), která při zachování intenzity konsolidace ponechala stanovení její výchozí úrovně na léto 2021. Konkrétně je výdajový rámec na rok 2022 odvozen od odhadu strukturálního salda pro rok 2021, vyjádřeného v procentech HDP a zvýšeného o půl procentního bodu. Pro další roky je strukturální saldo zlepšováno vždy alespoň o půl procentního bodu ročně

až do opětovného dosažení střednědobého rozpočtového cíle.

Z těchto důvodů bylo pro rok 2021 upuštěno od přípravy Rozpočtové strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2022–2024. Při odvození výdajových rámců pro potřeby návrhu státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů na rok 2022 a střednědobého výhledu na roky 2023 a 2024 se MF řídilo metodickými postupy, které byly diskutovány a odsouhlaseny Národní rozpočtovou radou. Způsob odvození se tak zcela metodicky shodoval s tím, jak jsou výdajové rámce stanovovány v rozpočtových strategiích.

Pro výdajový rámec na následující tři roky je klíčová prognóza makroekonomického vývoje, stejně jako příjmů a výdajů veřejných institucí. Aby byly uvedené prognózy založeny na co nejpravděpodobnějším či obezřetnějším scénáři budoucího vývoje, byly makroekonomická predikce a predikce příjmů posouzeny dne 30. srpna 2021 Výborem pro rozpočtové prognózy. Ten ve svém stanovisku konstatoval, že makroekonomická predikce a prognóza příjmů jsou založeny na realistickém scénáři.

Výše strukturálního salda na rok 2021 je výsledkem predikce ze srpna 2021. Odhadujeme výši celkového salda sektoru vládních institucí na úrovni -7,7 % HDP. Po zohlednění vlivu hospodářského cyklu (-0,2 % HDP) a jednorázových či jiných přechodných opatření (-1,4 % HDP) vyčíslujeme hodnotu strukturálního salda na -6,1 % HDP. Oproti odhadu obsaženému v dubnovém Konvergenčním programu ČR 2021 tak predikujeme hodnotu strukturálního salda o 0,4 procentního bodu lepší.

6 Odvození výdajových rámců

Závazný konsolidovaný rámec výdajů státního rozpočtu a státních fondů je odvozován dle číselného fiskálního pravidla, které upravuje zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů. Pravidlo by mělo zajišťovat, že hospodaření sektoru vládních institucí nepřekročí zákonem stanovené strukturální saldo a postupně povede k dosažení střednědobého rozpočtového cíle.

Celkové výdaje sektoru vládních institucí

Ke stanovení výdajového rámcu státního rozpočtu a státních fondů slouží jako jedno ze základních východisek odhad celkových skutečných příjmů sektoru vládních institucí. Tato veličina je následně očištěna o vliv hospodářského cyklu, kdy je aplikována modifikovaná metoda

Evropské komise. Po zohlednění cyklické složky je hodnota navýšena o částku odpovídající zákonem stanovenému strukturálnímu deficitu. Dále pak dochází k odečtení salda jednorázových či jiných přechodných příjmů a výdajů.

V zákoně č. 23/2017 Sb. jsou také stanoveny události a situace, během kterých je možné navýšit celkové výdaje (tzv. únikové klauzule). Jsou jimi zhoršená bezpečnostní situace státu, významné výdaje na odstranění následků živelních pohrom, plnění mezinárodních smluv a jiných mezinárodních závazků státu, stejně jako další výdaje spojené s prognózovanými důsledky výrazné ekonomické recese. V letech 2022 až 2024 nepředpokládáme splnění těchto podmínek.

Poslední úprava celkových výdajů sektoru vládních institucí, jak ji vyčísluje Tabulka 7, by spočívala v jejich snížení, pokud by odchylky skutečných výdajů a minulých odvozených rámců přesáhly 2 % HDP. Vzhledem k tomu, že stav nápravné složky z roku 2020 činí -72 mld. Kč (viz Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí na roky 2021–2023) a nápravná složka se vlivem uplatnění únikových klauzulí dále neupravovala, výdajové rámce pro následující roky se tak z titulu nápravné složky nesnižují.

Hospodaření ostatních jednotek

Následující postup (Tabulka 8) je založen na úpravě akruálního salda sektoru vládních institucí ve strukturální formě. Velkou výhodou přístupu přes strukturální saldo je samotná konstrukce fiskálního pravidla, které umožňuje vyčíslení strukturálního salda přímo z velikosti nominálního HDP. Navíc úprava salda je na rozdíl od úpravy výdajů jednodušší a transparentnější, jelikož řada jednotek sektoru vládních institucí hospodaří v průměru vyrovnaně či odchylky od vyrovnaného hospodaření nejsou obvykle významné. Strukturální saldo namísto celkového pak bylo zvoleno proto, že umožňuje abstrahovat od jednorázových a jiných přechodných operací, které je obvykle obtížné anticipovat a ex ante kvantifikovat. Strukturální saldo pro potřeby dalšího odvození a úprav tvoří rozdíl příjmů sektoru vládních institucí upravených o vliv hospodářského cyklu a jednorázová opatření a odvozených celkových výdajů sektoru vládních institucí v Tabulce 7.

Za účelem determinace rámce pro hospodaření státního rozpočtu a státních fondů je celkové strukturální saldo sektoru vládních institucí upraveno o strukturální salda ostatních jednotek sektoru vládních institucí: územní samosprávné celky, zdravotní pojišťovny a ostatní jednotky vládních institucí (např. veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, vybrané finanční instituce, příspěvkové organizace apod.). Výsledkem je strukturální saldo státního rozpočtu a státních fondů, kterého je nutné dosáhnout ke splnění určeného celkového strukturálního salda.

Úprava přes strukturální saldo vyžaduje cyklické očištění příjmů podle jednotlivých skupin subjektů sektoru vládních institucí. Vzhledem ke znalosti rozpočtového určení daní je možné aplikovat příslušné koeficienty na daňové

výnosy, a určit tak výši cyklické složky státního rozpočtu a státních fondů anebo územních samosprávných celků.

Metodické úpravy

Ke strukturálnímu saldu státního rozpočtu a státních fondů jsou následně přičteny cyklické příjmy státního rozpočtu a státních fondů a saldo očekávaných jednorázových nebo jiných přechodných opatření na úrovni státního rozpočtu či státních fondů. Tím je odvozeno akruální saldo státního rozpočtu a státních fondů.

Poslední úpravou je úprava salda z akruální metodiky Evropského systému národních a regionálních účtů na národní metodiku hotovostních toků, ve které jsou sestavovány, projednávány a schvalovány státní rozpočet a rozpočty státních fondů. V saldu v akruální metodice jsou zohledněny operace, které souvisejí zejména s pohledávkami a závazky a o jejichž vliv musí být výsledné hotovostní saldo očištěno. Akruální a hotovostní metodika pohlíží odlišně jak na finanční, tak na nefinanční operace státu, kdy vznikají pohledávky a závazky. Akruální přístup se snaží záznam přiřadit do období, do kterého věcně náleží, nikoliv kdy byl zaplacen. Odlišně se tedy zachází s daňovými příjmy, příspěvky na sociální pojištění, vyplacenými sociálními dávkami, úroky a jinými. Dále se akruální saldo upravuje o operace, které nemají vliv na výsledné saldo, ale jsou hotovostním příjmem či výdajem. Jedná se o úpravy, které jsou v akruální metodice např. přeceněním nebo specifickou metodickou úpravou (přehled úprav viz Tabulka 9). Naopak dochází k očištění o operace, které nejsou součástí hotovostního plnění státního rozpočtu, ale jde o příjem a výdaj státního rozpočtu v akruální metodice.

Výdajové rámce státního rozpočtu a státních fondů

Součet těchto metodických úprav a akruálního salda státního rozpočtu a státních fondů je potom odečten od očekávaných konsolidovaných hotovostních příjmů státního rozpočtu a státních fondů (Tabulka 10), čímž vznikne výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů.

Pro rok 2022 tedy činí konsolidovaný hotovostní výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů, odvozený podle zákona č. 23/2017 Sb. a zaokrouhlený standardním způsobem na celé miliardy korun, celkem 1 972 mld. Kč, pro rok 2023 celkem 2 016 mld. Kč a 2 002 mld. Kč pro rok 2024.

Tabulka 7 Odvození celkových výdajů sektoru vládních institucí (v mld. Kč)

		2022	2023	2024
Predikce příjmů sektoru vládních institucí (§ 10 odst. 1)	(1)	2 551,7	2 675,9	2 716,8
Vliv hospodářského cyklu (§ 10 odst. 1)	(2)	37,1	40,8	33,8
Vliv jednorázových a přechodných opatření (§ 10 odst. 1 a 2)	(3)	0,0	0,0	0,0
Upravené příjmy sektoru vládních institucí	(4) = (1) - (2) - (3)	2 514,7	2 635,2	2 683,0
Snížení nápravné složky překračující 2 % nominálního HDP (§ 10 odst. 3)	(5)	0,0	0,0	0,0
Možnost navýšení výdajů o ustanovení § 10 odst. 4*	(6)	0,0	0,0	0,0
Predikce nominálního HDP	(7)	6 431,4	6 691,7	6 957,6
Hodnota strukturálního schodku pro daný rok (v % HDP)	(8)	5,6	5,1	4,6
Hodnota strukturálního schodku pro daný rok (v mld. Kč)	(9) = (7) * (8)	360,2	341,3	320,1
Celkové výdaje sektoru vládních institucí	(10) = (4) - (5) + (6) + (9)	2 874,8	2 976,4	3 003,0

Poznámka: *) Navýšení výdajů podle § 10 odst. 4 není predikováno.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 8 Odvození výdajových rámců státního rozpočtu a státních fondů (v mld. Kč)

		2022	2023	2024
Příjmy sektoru vládních institucí upravené o vliv hosp. cyklu a jednorázová opatření	(1)	2 514,7	2 635,2	2 683,0
Celkové výdaje sektoru vládních institucí (odvozené podle pravidla)	(2)	2 874,8	2 976,4	3 003,0
Strukturální salda ostatních složek sektoru vládních institucí	(3)	30,1	30,1	30,4
Strukturální saldo státního rozpočtu a státních fondů	(4) = (1) - (2) - (3)	-390,3	-371,4	-350,5
Cyklická složka státního rozpočtu a státních fondů	(5)	25,0	27,5	22,8
Jednorázová a jiná přechodná opatření státního rozpočtu a státních fondů	(6)	0,0	0,0	0,0
Celkové akruální saldo státního rozpočtu a státních fondů	(7) = (4) + (5) + (6)	-365,3	-343,9	-327,7
Úprava akruálního salda státního rozpočtu a státních fondů na saldo hotovostní	(8)	-12,1	-24,8	-21,5
Celkové hotovostní příjmy státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM)	(9)	1 594,5	1 647,4	1 652,7
Výdaje státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM)	(10) = (9) - (7) - (8)	1 971,9	2 016,0	2 001,9
Výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů (včetně EU/FM, zaokrouhleno)	(11) = zaokr. (10)	1 972,0	2 016,0	2 002,0

Poznámka: EU/FM = příjmy z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů.

Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 9 Úprava sald z akruální metodiky národních účtů na metodiku hotovostní (v mld. Kč)

	2022	2023	2024
Úprava daní	-0,9	-0,8	-2,5
Úprava pojistného na sociální pojištění	-17,2	-16,8	-7,6
Úprava sociálních dávek	-1,5	-1,5	-1,8
Úprava úroků	0,0	0,0	-1,2
Další úpravy z titulu pohledávek a závazků	8,3	-4,9	-7,1
Ostatní úpravy *	-0,9	-0,7	-1,3
Celkem	-12,1	-24,8	-21,5

Poznámka: *) Mezi ostatní úpravy patří např. příjmy z tzv. superdividend apod. Zdroj: Výpočty a predikce MF ČR.

Tabulka 10 Shrnutí predikce celkových konsolidovaných příjmů státního rozpočtu a státních fondů (v mld. Kč)

	2022	2023	2024
Daňové příjmy	1 313,6	1 378,8	1 433,7
Ostatní nedaňové příjmy	79,5	68,6	69,0
Příjmy z rozpočtu Evropské unie a finančních mechanismů	201,4	200,0	150,0
Celkové příjmy	1 594,5	1 647,4	1 652,7

Poznámka: Výpočty a predikce MF ČR.

6.1 Soulad návrhu střednědobého výhledu na léta 2023 a 2024 s výdajovým rámcem

Návrh příjmů a výdajů kapitol státního rozpočtu a státních fondů na roky 2023 a 2024 je v souladu s konsolidovaným střednědobým výdajovým rámcem

podle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a podle zákona o rozpočtových pravidlech.

C Vývoj základních ukazatelů střednědobého výhledu v letech 2023 – 2024

7 Základní ukazatele státního rozpočtu ve střednědobém výhledu

7.1 Východiska zpracování střednědobého výhledu

- Programové prohlášení vlády České republiky;
 - Střednědobý výhled státního rozpočtu České republiky na léta 2022 a 2023 schválený usnesením vlády České republiky č. 1054 ze dne 19. října 2020;
 - Makroekonomická predikce České republiky do roku 2024 (zpracovaná Ministerstvem financí v srpnu 2021);
 - Konvergenční program České republiky schválený usnesením vlády č. 402 ze dne 26. dubna 2021;
 - Ministerstvem financí stanovená výše strukturálního salda veřejných financí podle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů;
 - Aktuální vývoj hospodaření státního rozpočtu v roce 2021 a skutečné plnění státního rozpočtu za rok 2020.
- Souhrnnou bilanci základních ukazatelů státního rozpočtu v letech 2017 - 2024 ukazuje následující tabulka.

Tabulka 11 Celkové příjmy, celkové výdaje a saldo státního rozpočtu v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
příjmy státního rozpočtu	1 196,5	1 284,0	1 396,4	1 337,5	1 252,0	1 358,0	1 411,6	1 465,9
výdaje státního rozpočtu	1 196,9	1 287,3	1 425,7	1 703,2	1 752,0	1 734,6	1 773,6	1 808,9
saldo státního rozpočtu	-0,4	-3,3	-29,3	-365,7	-500,0	-376,6	-362,0	-343,0

Poznámka: příjmy a výdaje bez EU a FM a v kapitole Ministerstva zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

7.2 Predikce příjmů

Tabulka 12 Vývoj příjmů státního rozpočtu v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
daňové příjmy (bez pojistného na SZ)	689,4	727,1	764,0	718,2	635,9	704,1	745,2	774,4
příjmy z pojistného na sociální zabezpečení	466,2	513,3	551,7	540,5	562,1	588,4	611,9	636,9
nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery	40,9	43,6	80,7	78,8	54,0	65,5	54,5	54,6
celkem	1 196,5	1 284,0	1 396,4	1 337,5	1 252,0	1 358,0	1 411,6	1 465,9

Poznámka: příjmy bez EU a FM a v kapitole Ministerstva zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

7.2.1 Daňové příjmy státního rozpočtu

7.2.1.1 Vývoj daňové kvóty

Jednoduchá daňová kvóta zahrnuje pouze daňové příjmy veřejných rozpočtů, které se jako daně skutečně označují. Naproti tomu složená daňová kvóta zahrnuje kromě výše zmíněných daňových příjmů i příjmy z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti i příjmy z povinného pojistného na zdravotní pojištění. Tato kvóta je komplexnějším ukazatelem daňového zatížení.

Pro všechny metodiky výpočtů daňových kvót je společné, že jmenovatelem vždy zůstává hodnota nominálního HDP a liší se tedy pouze hodnoty v čitateli podle toho, co jednotlivé metodiky definují jako daňové příjmy. Daňové příjmy v čitateli mohou být na hotovostním nebo na aktuálním principu. Aktuální princip je založen na tom, že příjmy jsou evidovány v době, kdy nastaly ekonomické skutečnosti, které zavdaly příčinu zdanění, a nikoli v okamžiku, kdy jsou peníze přijaty na účet.

Národní metodika dle rozpočtové skladby je založena na hotovostním základě, stejně jako státní rozpočet a vychází z rozpočtové skladby daňových příjmů platných v ČR.

Pokles daňové kvóty od r. 2020 je způsoben především opatřeními přijatými v souvislosti s pandemií onemocnění Covid-19. Jedná se mimo jiné o zrušení daně z nabytí nemovitých věcí či o výplatu kompenzačních bonusů v roce 2020 a 2021. Další pokles daňové kvóty od r. 2021 rovněž souvisí s opatřeními přijatými v roce 2020, jde především o zrušení superhrubé mzdy při sazbách 15 % a 23 % a postupné zvyšování slevy na poplatníka. Dalšími opatřeními, s dočasným vlivem na daňovou kvótu, jsou zavedení zpětného uplatnění ztráty, či mimořádných odpisů pro vybrané druhy dlouhodobého majetku.

Tabulka 13 Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR v letech 2014 – 2024 (v %)

ukazatel	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 predikce	2022 predikce	2023 predikce	2024 predikce
jednoduchá daňová kvóta	18,6%	18,2%	19,0%	19,2%	19,3%	19,0%	18,2%	16,7%	16,3%	16,6%	16,6%
složená daňová kvóta	33,0%	32,4%	33,4%	33,8%	34,5%	34,2%	33,9%	32,6%	32,1%	32,3%	32,2%

7.2.1.2 Daňové příjmy podle jednotlivých daní

Tabulka 14 Vývoj daňových příjmů v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

daňový příjem	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
DPH	266,0	279,0	291,3	287,9	287,9	307,9	321,9	329,5
Spotřební daně	152,7	157,0	156,4	152,6	161,0	163,0	171,3	172,9
v tom: minerální oleje	80,8	81,8	84,0	77,2	77,7	76,8	78,8	80,4
energetické daně	3,3	3,3	3,2	3,2	3,2	3,4	3,4	3,5
ostatní	68,6	71,9	69,2	72,2	80,1	82,8	89,1	89,0
Daně z příjmů	243,8	264,0	288,1	262,5	171,6	212,0	229,8	249,3
v tom: DPPO	115,2	117,5	123,5	108,4	83,8	109,8	123,0	137,9
DPFO placená plátcí celkem	111,7	127,8	142,8	135,3	72,2	83,7	88,4	92,9
DPFO zvláštní sazba	10,8	12,4	13,8	14,2	13,0	14,9	14,9	14,8
DPFO placená poplatníky celkem	6,1	6,3	8,0	4,6	2,6	3,6	3,5	3,7
Daň z nabytí nemovitých věcí	12,6	13,6	13,9	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní daně a poplatky	5,0	3,7	4,3	2,7	5,5	5,7	6,3	6,3
Poplatky za znečišťování životního prostředí (odvody na jaderný účet) a příjmy z úhrad za dobývání nerostů	1,5	2,4	2,4	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2
Odvod za el. ze slunečního záření	2,0	2,2	2,2	2,2	2,3	5,3	5,3	5,3
Odvod za odnětí půdy	0,3	0,4	0,4	0,3	0,5	0,4	0,4	0,5
Odvod z loterií/ daně z hazardních her	5,5	4,7	5,0	5,1	3,9	5,1	5,3	5,7
Digitální daň				0,0	1,1	2,5	2,7	2,7
Daňové příjmy celkem	689,4	727,1	764,0	718,2	635,9	704,1	745,2	774,4

7.2.1.3 Daň z přidané hodnoty

V roce 2023 je předpokládán inkaso DPH na úrovni státního rozpočtu 321,9 mld. Kč. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 4,5 %, tj. 14,0 mld. Kč. Pozitivní vývoj inkasa DPH je způsoben především ekonomickým růstem, oživením cestovního ruchu a promítnutím zlepšení výběru daně plynoucího z dříve zavedených opatření, a to i přes negativní dopady opatření zavedených v předchozích letech, jako je přesun části služeb a zboží (zejména služby s vysokým podílem lidské práce, stravovací služby, točené pivo, pitná voda, vodné a stočné), pozemní a vodní hromadné pravidelné dopravy osob, tepla, chladu, ubytovacích služeb, vstupného na kulturní

akce a sportovní události, vstupného na sportoviště do 10% sazby.

V roce 2024 je předpokládán inkaso DPH na úrovni státního rozpočtu 329,5 mld. Kč. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 2,4 %, tj. 7,6 mld. Kč. Pozitivní vývoj inkasa DPH je způsoben především ekonomickým růstem, oživením cestovního ruchu a promítnutím zlepšení výběru daně plynoucího z dříve zavedených opatření, a to i přes negativní dopady opatření zavedených v předchozích letech, jako je přesun části služeb a zboží do 10% sazby.

7.2.1.4 Spotřební daně

Příjem státního rozpočtu v oblasti spotřební daně minerálních olejů je v roce 2023 odhadován na úrovni 78,8 mld. Kč a v roce 2024 na 80,4 mld. Kč. Inkaso se dle předpokladu vrátí k rostoucímu trendu, který však v důsledku vývoje ekonomiky nebude tak výrazný jako v předchozích letech.

Rok 2023 je posledním rokem tzv. tříletého plánu zvyšování sazeb spotřební daně z tabákových výrobků. Souhrnné inkaso spotřební daně z cigaret, doutníků, cigarillo, tabáku ke kouření, surového tabáku a zahřívacích tabákových výrobků je pro tento rok odhadováno

ve výši 74,6 mld. Kč (včetně dodatečného inkasa za tříletý plán 2,4 mld. Kč) a pro rok 2024 ve výši 74,4 mld. Kč.

Plánovaný výnos inkasa ostatních spotřebních daní by se již měl v dalších letech stabilizovat a činí pro roky 2023 a 2024 v případě spotřební daně z piva 4,8 mld. Kč, z lihu v roce 2023 9,3 mld. Kč a v roce 2024 9,4 mld. Kč a v případě vína 0,4 mld. Kč v obou letech. V oblasti energetických daní, tj. daň z elektřiny, zemního plynu a pevných paliv, je v roce 2023 očekáván příjem státního rozpočtu ve výši 3,4 mld. Kč a v roce 2024 ve výši 3,5 mld. Kč.

7.2.1.5 Daň z příjmů právnických osob

V roce 2023 očekáváme inkaso DPPO ve výši 123,0 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 12,0 %, tj. o 13,2 mld. Kč. Inkaso bude meziročně ovlivněno ekonomickým vývojem v roce 2022 a legislativními opatřeními zavedenými v minulých letech. Na inkasu se dále pozitivně projeví dodatečný dopad rozšíření daňového základu v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí v odhadované výši 0,2 mld. Kč. Negativně pak bude inkaso ovlivněno dodatečným dopadem tzv. mimořádných odpisů pro hmotný majetek zařazený v 1. a 2. odpisové skupině ve výši 1,5 mld. Kč a dále dodatečným dopadem osvobození výnosů ze státních dluhopisů a to ve výši 2,4 mld. Kč.

Pro rok 2024 je předpokládáno inkaso DPPO ve výši 137,9 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Meziročně tak dojde k nárůstu inkasa o cca 12,1 %, tj. o 14,9 mld. Kč. Inkaso bude meziročně ovlivněno ekonomickým vývojem v roce 2023 a stejnými legislativními opatřeními jako v předchozím roce. Pozitivní vliv na inkaso bude mít dodatečný dopad rozšíření daňového základu v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí v odhadované výši 0,2 mld. Kč a dále již pozitivní dodatečný dopad tzv. mimořádných odpisů pro hmotný majetek zařazený v 1. a 2. odpisové skupině ve výši 6,9 mld. Kč. Negativní dopad na inkaso bude mít dodatečný dopad osvobození výnosů ze státních dluhopisů a to ve výši 3,6 mld. Kč.

7.2.1.6 Daň z příjmů fyzických osob

V roce 2023 je předpoklad celkového inkasa daně z příjmů fyzických osob odhadován ve výši 106,8 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Meziročně tak dochází k nárůstu inkasa o 4,6 mld. Kč, tj. 4,5 %. Pro rok 2024 odhadujeme meziroční nárůst na úroveň 111,4 mld. Kč, tj. o 4,6 mld. Kč, resp. 4,3 %.

Inkaso daně z příjmů fyzických osob placené plátcí je pro rok 2023 predikováno ve výši 88,4 mld. Kč, což znamená meziroční růst o 4,7 mld. Kč, tj. 5,6 %. V roce 2024 předpokládáme meziroční růst o 4,5 mld. Kč (92,9 mld. Kč), tj. 5,1 %. Inkaso daně bude pro toto období ovlivněno opatřeními zavedenými v minulých letech.

Odhadované inkaso daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky za rok 2023 je ve výši 3,5 mld. Kč a 3,7 mld. Kč pro období roku 2024 na úrovni státního rozpočtu. Inkaso bude pro obě rozpočtová období negativně ovlivněno v důsledku zvýšení slevy na poplatníka s odhadovaným negativním dopadem ve výši 0,7 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Inkaso daně bude pro toto období ovlivněno i dalšími opatřeními zavedenými v minulých letech. Mezi opatření s pozitivním vlivem patří zejména zavedení sazeb 15 % a 23 %, kde předpokládáme dopad ve výši cca 0,4 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu pro obě rozpočtová období.

Inkaso daně vybírané srážkou je pro období let 2023 a 2024 odhadováno ve výši 14,9 mld. Kč, resp. 14,8 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu. Inkaso bude pro obě fis-

7.2.1.7 Daň z nabytí nemovitých věcí

Tato daň byla v roce 2020 zrušena, bude tedy pouze dobíhat inkaso z převodů realizovaných před účinností zrušení této daně.

7.2.1.8 Odvod z elektřiny vyrobené ze slunečního záření

Inkaso v letech 2023 a 2024 bude ovlivněno legislativními opatřeními zavedenými v minulých letech, jako je zvýšení sazeb odvodu účinné od roku 2022. Pro roky

7.2.1.9 Daň z hazardu

Pro rok 2023 predikujeme výši inkasa daně z hazardu na cca 5,3 mld. Kč na úrovni státního rozpočtu a pro rok 2024 ji predikujeme na úrovni cca 5,7 mld. Kč. Na inkaso bude mít v obou letech negativní vliv legislativní opatření z roku 2020, a to zavedení registru fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách v předpokládané výši 1,36 mld. Kč v roce 2023 a 1,45 mld. Kč v roce 2024.

7.2.1.10 Poplatky za znečišťování životního prostředí

Poplatky za uložení odpadů rozpočtované v letech 2022 a 2023 ve výši 1,65 mld. Kč a v roce 2024 ve výši 1,7 mld. Kč se týkají odvodů od původců radioaktivních odpadů na jaderný účet (součást příjmů kapitoly Operace státních finančních aktiv).

V souvislosti s přijetím novely horního zákona č. 89/2016 Sb. došlo od roku 2017 k zásadním změnám při stanove-

7.2.1.11 Daň z digitálních služeb

V letech 2023 a 2024 očekáváme inkaso daně ve výši 2,7 mld. Kč. Této nové dani bude podléhat úplatné poskytování tzv. zdanitelných služeb na území České republiky. Zdanitelnými službami budou (i) provedení cílené reklamní kampaně, (ii) využití mnohostranného digitálního rozhraní a (iii) poskytnutí dat o uživateli. Plátcem daně budou pouze právnické osoby nebo jednotky bez právní osobnosti, které buď patří do skupiny s konsolidovaným výnosem přesahujícím 750 000 000 EUR, nebo které takového výnosu dosahují samy. Současně musí tyto právnické osoby nebo jednotky dosáh-

7.2.1.12 Ostatní daně a poplatky

Pro roky 2023 a 2024 predikujeme výši inkasa ostatních daní a poplatků ve výši 6,3 mld. Kč. Na inkaso bude mít v obou letech pozitivní vliv legislativní opatření přijaté

kální období ovlivněno opatřeními zavedenými v minulých letech.

2023 a 2024 predikujeme výši odvodu z elektřiny vyrobené ze slunečního záření na úrovni 5,3 mld. Kč.

Při zohlednění očekávaných legislativních změn bude inkaso daně z hazardu dále negativně ovlivněno rozšířením okruhu fyzických osob zapisovaných do registru fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách a to v předpokládané výši 0,14 mld. Kč v roce 2023 a 0,15 mld. Kč v roce 2024.

ní výše povinnosti úhrady z dobývacího prostoru a úhrady z vydobytých nerostů a ve způsobu rozdělování výnosu úhrad z vydobytých nerostů. Příjmy z těchto úhrad jsou součástí daňových příjmů (týká se kapitol Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu a Českého báňského úřadu – ve výši 0,43 mld. Kč ve všech letech).

nout úhrnu částí úplat za uskutečněné zdanitelné služby připadajících na Českou republiku ve výši alespoň 100 000 000 Kč. Daň bude založena na transakční bázi, přičemž sazba daně bude 5 %. Další limity určí minimální úhrn úplat za uskutečněné zdanitelné služby připadající na Českou republiku v případě provedení cílené reklamní kampaně a poskytnutí dat o uživateli, minimální počet uživatelských účtů v případě využití mnohostranného digitálního rozhraní a dále minimální podíl zdanitelných služeb na aktivitách subjektů v členských státech EU a EHP.

v minulých letech (od roku 2021 jsou zde rozpočtovány i soudní poplatky kapitoly Ministerstvo spravedlnosti ve výši 1,4 mld. Kč).

7.2.2 Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Tabulka 15 Příjmy z pojistného v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV	indexy v %	
	1	2	4	4	5	6	7	8	9=7/6	10=8/7
příjmy z pojistného celkem	466,3	513,3	551,7	540,5	562,1	588,4	611,9	636,9	104,0	104,1
z toho: na důchodové pojištění	416,4	458,4	494,6	485,2	505,0	526,3	547,3	569,8	104,0	104,1

Výhled příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen pojistné na sociální zabezpečení) na rok 2023 a 2024 je založen na aktualizaci výhledu pro rok 2022 a 2023 podle predikce makroekonomických ukazatelů ze srpna 2021 a na očekávaném inkasu v roce 2021. Vedle odhadu vývoje zaměstnanosti a průměrných mezd a platů je důležitým vodítkem objem mezd a platů v meziročním nárůstu o 3,9 %, 4,1 % a 4,2 % pro roky 2022 až 2024 jako rozhodující složky vyměřovacího základu pro pojistné v civilním sektoru hospodářství. Predikce pojistného pro roky výhledu neuvažuje se změnami sazeb pojistného, vyměřovacích základů, ani se změnami stávající organizace rozpočtování příjmů v kapitolách zákonem určených správců pojistného na sociální zabezpečení.

Za těchto předpokladů dosahuje odhad příjmů z pojistného na sociální zabezpečení 611,9 mld. Kč v roce 2023 (meziroční nárůst proti příjmům rozpočtovaným pro rok 2022 o 4,0 %) a 636,9 mld. Kč v roce 2024 (meziroční nárůst o 4,1 %). Z odhadu celkových příjmů z pojistného na sociální zabezpečení připadá na pojistné na důchodové pojištění (včetně příslušenství) v obou dvou letech 89,5 %.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení tvoří v roce 2023 43,5 % a v roce 2024 43,6 % celkových příjmů státního rozpočtu (bez příjmů z EU a FM). Při naplnění predikce příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a výdajů na důchodové pojištění, včetně započtení odhadovaných výdajů na správu důchodové služby, činí odhad deficitu hospodaření důchodového systému v letech 2023 a 2024 ve výši 53 mld. Kč až 63 mld. Kč.

7.2.3 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery

Tabulka 16 Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery v letech 2017 – 2024 (v mil. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
nedaňové příjmy	24 429	23 514	21 505	20 164	25 529	28 002	18 589	18 663
kapitálové příjmy	8 366	17 631	18 730	21 410	17 129	22 863	21 306	21 306
přijaté transfery	8 089	2 491	40 464	37 179	11 339	14 643	14 643	14 643
celkem	40 884	43 636	80 699	78 753	53 997	65 508	54 538	54 612

Poznámka: srovnatelně bez prostředků EU a FM a v kapitole Ministerstvo zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery (bez prostředků z rozpočtu EU a FM a účetních operací v rámci PRV) tvoří především příjmy jednotlivých kapitol za služby, které poskytují veřejnosti, přijaté vratky dotací, pokuty a jiné sankční platby, příjmy z prodeje nekapiálového majetku, soudní poplatky, přijaté splátky návratných finančních výpomocí, převody z fondů státních podniků do státního rozpočtu, příjmy z prodeje majetku, převody z rezervních fondů a další příjmy. Meziroční srovnatelnost ovlivňují zejména nahodilost řady příjmů, splátkové kalendáře návratných finančních výpomocí, rozsah použití rezervních fondů a rozsah zapojení prostředků ze zvláštních příjmových účtů Ministerstva financí do příjmů státního rozpočtu.

Podle současných odhadů se očekávají nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery (bez příjmů z EU

a FM a SZIF) pro rok 2022 ve výši 65,5 mld. Kč (v roce 2021 činí rozpočet 54,0 mld. Kč). Pro léta 2023 a 2024 se počítá s výší příjmů v objemu 54,5 mld. Kč a 54,6 mld. Kč. Růst této kategorie příjmů v roce 2022 oproti roku 2021 o částku 11,5 mld. Kč souvisí mimo jiné s vyššími příjmy z emisních povolenek meziročně o 5,1 mld. Kč na částku 19,9 mld. Kč. Dále rostou nedaňové příjmy meziročně o 5,2 mld. Kč v kapitole Ministerstvo zdravotnictví (příjem z prodeje vakcín), v dalších letech se s příjmy z prodeje vakcín nepočítá. Dále roste meziročně příjem ze zvláštních účtů MF o 3,0 mld. Kč na 13,0 mld. Kč ve všech letech v kapitole Všeobecná pokladní správa. V kapitole Všeobecná pokladní správa rostou odvody pojišťoven z provozu zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání o 1,0 mld. Kč každoročně

(2022-2024) na částku 3,0 mld. Kč. Dále budou vyšší vratky transferů o 0,3 mld. Kč ve všech letech na částku 0,52 mld. Kč.

V kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu se rozpočtuje příjem ze zvláštních účtů Ministerstva financí k úhradě nákladů a výdajů spojených s řešením důsledků po chemické těžbě uranu a souvisejících činnostech v oblasti Stráže pod Ralskem podle usnesení vlády č. 655/2017 v roce 2022 ve výši 1,3 mld. Kč (v roce 2023 a 2024 dále částky také ve výši 1,3 mld. Kč). V kapitole Operace státních finančních aktiv není naopak rozpočtován příjem z dividend společnosti Letiště Praha, a. s. v letech 2023 a 2024.

Pro léta výhledu 2023-2024 jsou v rámci těchto příjmů mj. rozpočtovány odvody prostředků ze státních podni-

ků v působnosti Ministerstva obrany (částky 0,1 mld. Kč v letech 2023 a 2024), Ministerstva zemědělství (částka 0,5 mld. Kč v letech 2023 a 2024) a Ministerstva dopravy (0,1 mld. Kč v každém roce výhledu), celkem je pro rok 2023 i v roce 2024 rozpočtována částka 0,7 mld. Kč.

V kapitole Ministerstva průmyslu a obchodu jsou rozpočtovány v letech 2023 a 2024 příjmy z dividend (Česká energetická přenosová soustava - ČEPS, a.s.) ve výši 3,0 mld. Kč ročně.

V kapitole Ministerstva životního prostředí jsou zahrnuty mj. i příjmy z obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů: částka 19,9 mld. Kč v roce 2022, rovněž částka 19,9 mld. Kč pro oba roky výhledu.

7.3 Predikce výdajů

Ve střednědobém výhledu na rok 2023 jsou rozpočtovány celkové výdaje ve výši 1 773,6 mld. Kč a pro rok 2024 ve výši 1 808,9 mld. Kč. Tyto výdaje neobsahují výdaje,

kteří jsou kryty příjmy z rozpočtu EU a FM. Prostředky z rozpočtu EU a FM se rozpočtují pouze v návrhu státního rozpočtu na příslušný rok.

Tabulka 17 Vývoj celkových výdajů v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
výdaje státního rozpočtu	1 196,9	1 287,3	1 425,7	1 703,2	1 752,0	1 734,6	1 773,6	1 808,9

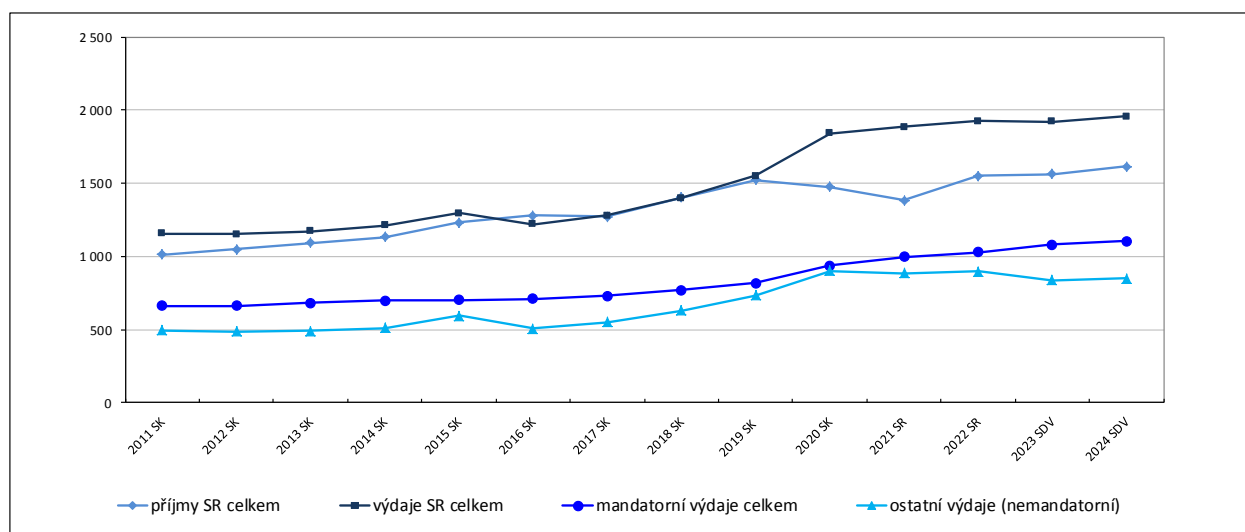
Poznámka: výdaje pro léta 2023 a 2024 bez EU a FM a v kapitole Ministerstva zemědělství bez účetních operací v rámci PRV.

7.3.1 Mandatorní výdaje státního rozpočtu

Výdajovou stranu střednědobého výhledu státního rozpočtu lze hodnotit podle různých kritérií. Jedním z nich je kritérium zákonné předurčenosti výdajových položek, podle něhož lze odlišit výdaje mandatorní, které je vláda

povinna uhradit, a výdaje ostatní (nemandatorní), v jejichž rámci může vláda pružně reagovat na měnící se podmínky fungování organizačních složek státu a na změny v jejich aktivitách.

Graf 11 Vývoj základních ukazatelů státního rozpočtu v letech 2011 – 2024 (v mld. Kč)

Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2023 a 2024 pro srovnatelnost počítají se 150 mld. Kč v rámci EU/FM.

Dlouhodobě sledované mandatorní výdaje (dále také „MV“) jsou rozčleněny na výdaje ze zákona povinné a výdaje ostatní, které vyplývají z jiných právních norem, resp. ze smluvních závazků státu. Souhrnné údaje

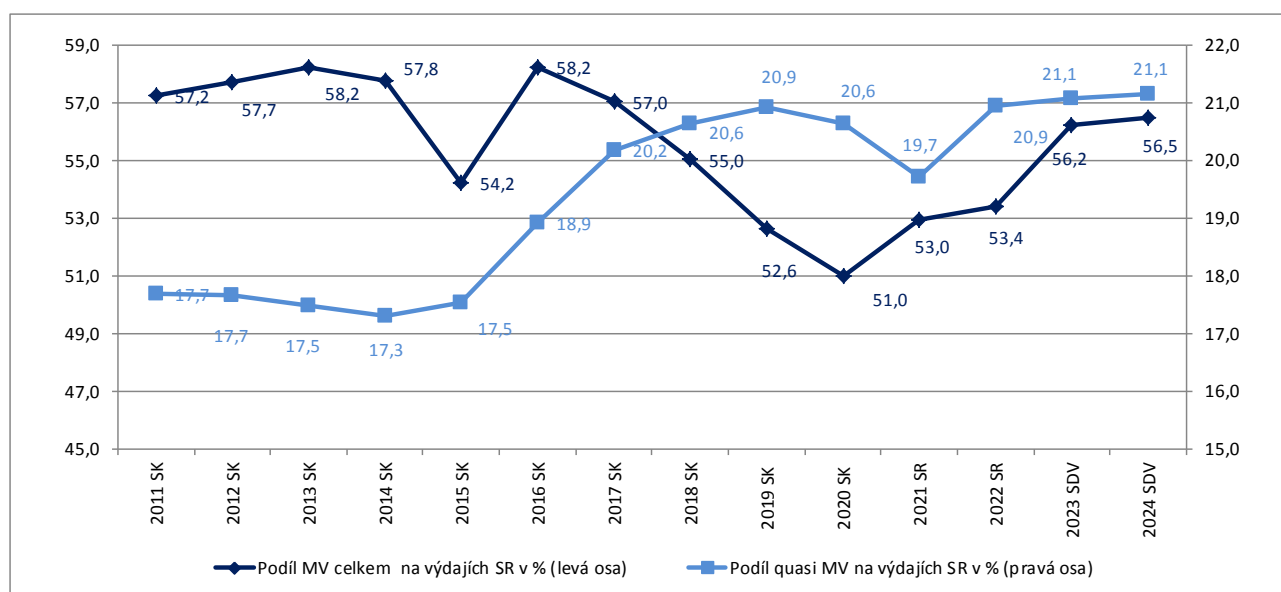
o těchto výdajích jsou uvedeny v následující tabulce. Podíl mandatorních výdajů státního rozpočtu se očekává v roce 2023 ve výši 56,2 % a v roce 2024 ve výši 56,5 %.

Tabulka 18 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi MV na celkových výdajích SR v letech 2011-2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2011 SK	2012 SK	2013 SK	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
Výdaje SR celkem	1 155,5	1 152,4	1 173,2	1 211,6	1 297,3	1 219,8	1 279,8	1 401,0	1 551,7	1 842,9	1 885,6	1 927,7	1 923,6	1 958,9
Mandatorní výdaje celkem	661,5	665,1	682,9	699,8	703,4	710,3	730,0	770,9	816,6	939,9	998,8	1 029,9	1 081,3	1 106,8
Quasi mandatorní výdaje	204,4	203,5	205,3	209,8	227,6	230,9	258,3	289,1	324,8	380,5	371,7	403,7	405,2	414,3
Podíl MV celkem na výdajích SR v % (levá osa)	57,2	57,7	58,2	57,8	54,2	58,2	57,0	55,0	52,6	51,0	53,0	53,4	56,2	56,5
Podíl quasi MV na výdajích SR v % (pravá osa)	17,7	17,7	17,5	17,3	17,5	18,9	20,2	20,6	20,9	20,6	19,7	20,9	21,1	21,1

Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2023 a 2024 pro srovnatelnost počítají se 150 mld. Kč v rámci EU/FM.

Graf 12 Vývoj podílu mandatorních výdajů a quasi mandatorních výdajů na celkových výdajích 2011-2024 (v %)

Poznámka: příjmy a výdaje v letech 2023 a 2024 pro srovnatelnost počítají se 150 mld. Kč v rámci EU/FM.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona jsou pro rok 2023 rozpočtovány ve výši 1 016,2 mld. Kč a tvoří 94,0 % celkových mandatorních výdajů. Zbývající část představují ostatní mandatorní výdaje, které plynou z jiných právních norem, případně smluvních závazků státu a v roce 2023 činí 65,2 mld. Kč (z toho 60,0 mld. Kč činí odvody do rozpočtu EU).

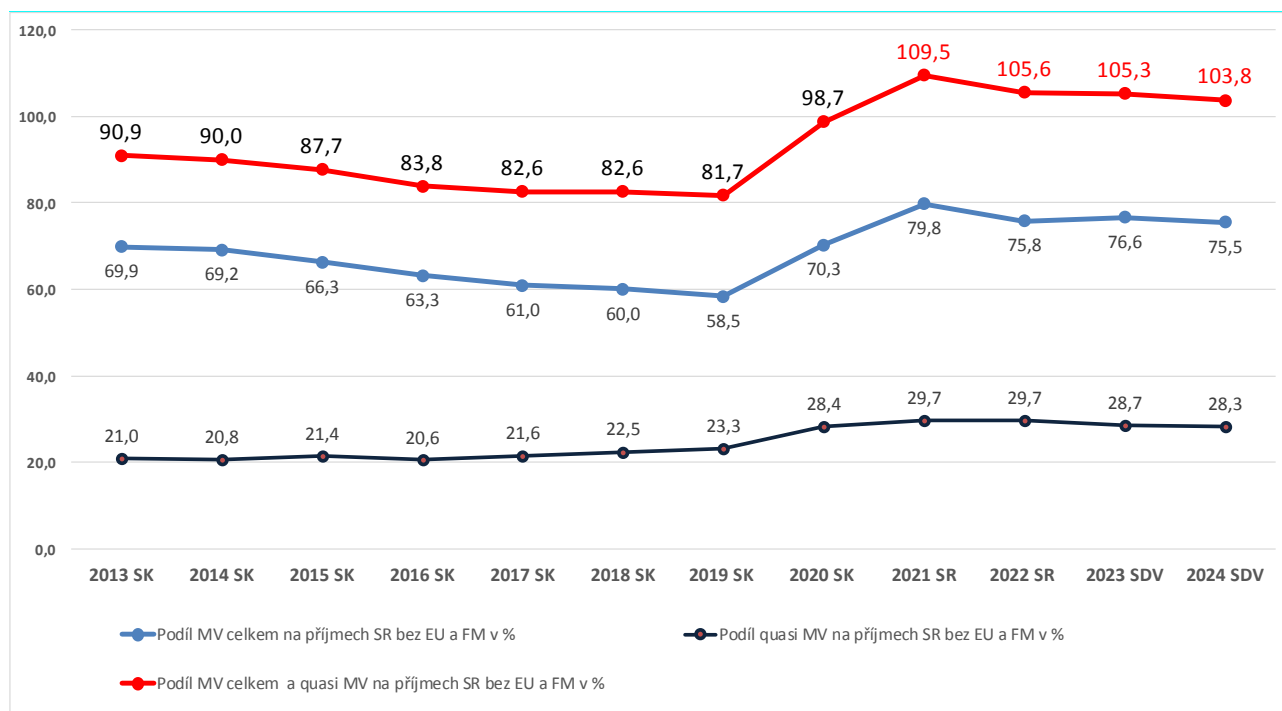
V roce 2024 jsou mandatorní výdaje vyplývající ze zákona rozpočtovány ve výši 1 040,9 mld. Kč (94,0 % celkových mandatorních výdajů) a ostatní mandatorní výdaje jsou ve výši 65,9 mld. Kč (z toho 61,0 mld. Kč činí odvody do rozpočtu EU).

Tabulka 19 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi mandatorních výdajů na HDP a příjmech státního rozpočtu

ukazatel	2011 SK	2012 SK	2013 SK	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
mandatorní výdaje celkem v mld. Kč	661,5	665,1	682,9	699,8	703,5	710,4	730,0	770,9	816,6	939,9	998,8	1 029,9	1 081,3	1 106,8
quasi mandatorní výdaje v mld. Kč	204,4	203,5	205,3	209,8	227,6	230,9	258,3	289,1	324,8	380,5	371,7	403,7	405,2	414,3
podíl mandatorních výdajů celkem na HDP v %	16,3	16,3	16,5	16,1	15,2	14,8	14,3	14,2	14,1	16,5	16,5	16,0	16,2	15,9
podíl mandatorních výdajů celkem na příjmech bez EU a FM v %	71,7	67,7	69,9	69,2	66,3	63,3	61,0	60,0	58,5	70,3	79,8	75,8	76,6	75,5
podíl quasi mandatorních výdajů na HDP v %	5,0	5,0	5,0	4,8	4,9	4,8	5,1	5,3	5,6	6,7	6,1	6,3	6,1	6,0
podíl quasi mandatorních výdajů na příjmech bez EU a FM v %	22,1	20,7	21,0	20,8	21,4	20,6	21,6	22,5	23,3	28,4	29,7	29,7	28,7	28,3

Poznámka: příjmy a výdaje ve všech letech bez EU/FM a PRV.

Graf 13 Podíl mandatorních výdajů celkem a quasi mandatorních výdajů na HDP a příjmech státního rozpočtu

Poznámka: příjmy a výdaje ve všech letech bez EU/FM a PRV.

7.3.2 Mandatorní sociální výdaje

Aktualizace schváleného výhledu na rok 2023 a návrh výhledu na rok 2024 vychází z legislativních a metodických úprav, které byly promítnuty již do odhadů jednotlivých výdajových položek v návrhu státního rozpočtu na rok 2022 spolu se zohledněním vlivu predikce makroekonomických ukazatelů ze srpna 2021.

Do návrhu rozpočtového výhledu na roky 2023 a 2024 byly promítnuty úpravy sociální legislativy, které postupně nabývají účinnosti. Jedná se například o zvýšení starobního důchodu o 500 Kč za každé vychované dítě nebo o postupné zvyšování výdajů na provoz dětských skupin.

Odhad výdajů sledovaného souboru sociálních výdajů na rok 2023 je ve výhledu zapracován v celkové částce 930,5 mld. Kč a na celkových výdajích státního rozpočtu bez EU a FM se podílí 52,5 %. Návrh výdajů na rok 2023 je oproti schválenému střednědobému výhledu vyšší o 64,4 mld. Kč. Odhad výdajů na jednotlivé dávkové tituly byl zpřesněn podle jednotlivých výdajových položek na základě očekávané skutečnosti roku 2021 a návrhu rozpočtu na rok 2022. Výrazný nárůst je způsoben

zejména zvýšením výdajů na dávky důchodového pojištění o 42,9 mld. Kč, což souvisí s vyšší zákonnou valorizací společně se schválením zvýšení procentní výměry důchodu o 500 Kč za každé vychované dítě od 1. 1. 2023. Dále se jedná o zvýšení platby do veřejného zdravotního pojištění za osoby, za které pojistné hradí stát, o 10,8 mld. Kč, což souvisí se schváleným postupným zvýšením platby za jednu osobu z 1 767 Kč na 1 967 Kč. Dále se jedná především o posílení výdajů na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče o 6,6 mld. Kč v souvislosti s přijatými legislativními změnami.

Odhad celkových výdajů na sociální transfery a služby zaměstnanosti je ve výhledu na rok 2024 zapracován v celkové výši 947,2 mld. Kč s meziročním tempem růstu 1,8 %, v absolutním vyjádření jsou výdaje roku 2024 oproti roku 2023 vyšší o 16,7 mld. Kč. Celkově odhadované výdaje na sociální transfery a služby zaměstnanosti na rok 2024 představují 52,4 % celkových výdajů státního rozpočtu bez prostředků EU a FM. Výdaje na sociální dávky v roce 2024 představují 83,3 % z celkových mandatorních sociálních výdajů.

Tabulka 20 Přehled výhledu sociálních mandatorních výdajů podle jednotlivých výdajových segmentů v letech 2017 - 2024 (v mil. Kč)

ukazatel		2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2021 oček. SK	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV	index v %			
						1	2	3	4	5	2/1	3/2	4/3	5/4
I.	výdaje na sociální dávky	531 052	557 871	603 411	688 691	698 578	699 557	724 187	772 820	789 453	100,1	103,5	106,7	102,2
I.1	důchodové pojištění	414 652	434 083	471 797	519 843	535 577	531 469	556 189	604 679	620 099	99,2	104,7	108,7	102,6
I.2	nemocenské pojištění	28 569	34 262	39 230	55 611	43 583	52 087	45 042	45 549	46 057	119,5	86,5	101,1	101,1
I.3	úrazové pojištění	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
I.4	státní sociální podpora a péčovská péče	37 885	40 142	38 807	52 614	51 952	52 950	56 069	56 069	56 069	101,9	105,9	100,0	100,0
I.5	podpory v nezaměstnanosti	7 854	7 543	8 144	10 567	15 500	11 000	10 007	8 807	8 807	71,0	91,0	88,0	100,0
I.6	dávky pomoci ve hmotné nouzi	7 500	5 426	4 439	4 800	5 658	5 658	5 601	5 700	5 700	100,0	99,0	101,8	100,0
I.7	dávky pro zdravotně postižené	1 997	2 666	2 691	2 681	3 000	2 800	3 000	3 000	3 000	93,3	107,1	100,0	100,0
I.8	příspěvek na péči v sociálních službách	25 174	26 068	29 822	33 153	33 000	33 200	36 600	37 000	37 400	100,6	110,2	101,1	101,1
I.9	zvláštní dávky ozbrojených sborů	7 420	7 680	8 480	9 421	9 861	9 947	10 816	11 153	11 458	100,9	108,7	103,1	102,7
I.10	ostatní dávky povahy soc. zabezpečení	1	1	1	1	2	1	2	2	2	50,0	200,0	100,0	100,0
I.11	náhradní výživné pro nezaopatřené děti					445	445	861	861	861	100,0	193,5	100,0	100,0
II.	odškodnění a náhrady obyvatelstvu	564	523	489	435	471	428	350	353	353	90,9	81,8	100,9	100,0
III.	náhrady mezd - ochrana zaměstnanců	167	257	278	274	400	300	200	200	200	75,0	66,7	100,0	100,0
I. až III.	mandatorní peněžní transfery fyz. osobám celkem	531 783	558 651	604 178	689 400	699 449	700 285	724 737	773 373	790 006	100,1	103,5	106,7	102,2
IV.	příspěvek na penzijní připojištění	6 878	6 995	7 200	7 360	7 600	7 600	7 600	7 700	7 700	100,0	100,0	101,3	100,0
V.	platba do veřejného zdravotního pojištění	65 254	68 359	71 849	97 262	129 632	127 000	138 926	139 226	139 326	98,0	109,4	100,2	100,1
VI.	sociální dotace a příspěvky zaměstnavatelům	6 229	7 249	7 814	8 737	9 000	9 470	9 700	9 700	9 700	105,2	102,4	100,0	100,0
VI.1	podpora zaměstnávání zdravotně postižených osob	5 676	6 755	7 405	8 406	8 500	9 000	9 200	9 200	9 200	105,9	102,2	100,0	100,0
VI.2	příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	553	494	409	331	500	470	500	500	500	94,0	106,4	100,0	100,0
I. až VI.	mandatorní sociální výdaje celkem	610 144	641 254	691 041	802 759	845 681	844 355	880 963	929 999	946 732	99,8	104,3	105,6	101,8
VII.	aktivní politika zaměstnanosti (služby) *)	2 289	1 775	1 435	21 467	2 200	21 600	478	500	500	981,8	2,2	104,6	100,0
I. až VII.	sociální výdaje a služby zaměstnanosti celkem	612 433	643 029	692 476	824 226	847 881	865 955	881 441	930 499	947 232	102,1	101,8	105,6	101,8

Poznámka: *) nezahrnuje prostředky z EU a FM.

7.3.3 Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci

V platové oblasti střednědobého rozpočtu na roky 2023 a 2024 není uvažováno s meziročním plošným nárůstem objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady).

Střednědobé rozpočty v sobě nezahrnují prostředky spolufinancování z nadnárodních zdrojů (EU/FM), neboť ty jsou rozpočtovány pouze jednorůčně.

Střednědobý výhled na rok 2023

V návrhu střednědobého výhledu na rok 2023 dochází k meziročnímu snížení objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 351,9 mil. Kč a navýšení počtu míst o 725 míst. Tento vývoj je zapříčiněn promítnutím zejména následujících vlivů.

Napříč rozpočtovými kapitolami se negativním způsobem projevuje korekce národního podílu financování v oblasti administrace a realizace projektů EU/FM, resp. odpůčty jednorázově (pouze pro rok 2022) zapracovaného posílení na vrub ostatních běžných výdajů ve vazbě na udržení poměrů financování k nadnárodním zdrojům. Tento vliv představuje v parametrech střednědobého výhledu snížení objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci/ostatní osobní náklady o 111,2 mil. Kč.

V kapitolách Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR a Senát Parlamentu ČR dochází k odpůčtu jednorázového navýšení prostředků na odchodné pro poslance i senátory a na překrývání mandátů senátorů. V kapitole Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR je rovněž zapracováno rozpočtovým výborem schválené další meziroční navýšení objemu prostředků na platy o 10 mil. Kč (usnesení č. 553 z roku 2021).

V kapitole Úřad vlády dochází k odpůčtu jednorázového vlivu z roku 2022, konkrétně prostředků na DPČ/DPP ve výši 9 mil. Kč na zajištění pozic liaison officer v rámci aktivit v oblasti CZ PRES (v souladu s materiálem schváleným UV č. 721/2021).

V kapitole Ministerstvo zahraničních věcí dochází ke snížení 2 míst vč. prostředků na platy dočasně navýšených na zajištění Všeobecné světové výstavy EXPO 2020 v Dubaji, dochází ke snížení 2 míst s omezenou účinností do 30. 6. 2023 (dočasné agendy spojené s CZ PRES a epidemií COVID-19), dále dochází ke snížení 1 místa včetně finančních prostředků, resp. k vrácení na Ministerstvo financí (dočasné zajištění činnosti diplomata v Belgii).

V kapitole Ministerstvo obrany dochází k navýšení o 600 míst (550 vojáků a 50 civilních zaměstnanců) vč. prostředků na platy ve výši 284,2 mil. Kč v souvislosti s pokračováním realizace Koncepce výstavby Armády ČR, dále ke snížení prostředků na ostatní platby za provedenou práci ve výši 254,2 mil. Kč z důvodu odpůčtu časově omezeného vlivu (příplatek za službu v zahraničí).

V kapitole Ministerstvo financí dochází ke snížení o 188 přepočtených míst vč. prostředků na platy ve výši 93,4 mil. Kč u Finanční správy zejména v důsledku pokračování krácení početních stavů v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí, dále dochází k navýšení 1 místa včetně finančních prostředků přesunem z Ministerstva zahraničních věcí (dočasné zajištění činnosti diplomata v Belgii), a k navýšení o 2 místa v souvislosti se změnou financování v dětské skupině.

V kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí dochází k přesunu finančních prostředků mezi platovými položkami v Úřadu pro mezinárodně-právní ochranu dětí.

V kapitole Ministerstvo vnitra dochází k navýšení o 500 míst příslušníků Policie ČR, ke snížení o 7,5 míst vč. prostředků na platy v souvislosti s novelou zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců (dočasný vliv) a odpůčtu jednorázového vlivu z roku 2022 týkajícího se realizace projektů VVI (přesná výše na rok 2023 bude zapracována při přípravě rozpočtu dle realizace konkrétních projektů).

V kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj dochází ke snížení o 2 místa k 1. 1. 2023 (agenda živnostenského podnikání a strategie cestovního ruchu) a o 2 místa od 1. 8. 2023 (agenda digitalizace stavebního řízení) bez finančních prostředků z důvodu uplynutí doby pro přechodné posílení agend.

V kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu dochází k odpůčtu jednorázového vlivu pro rok 2022 týkajícího se posílení prostředků na ostatní platby za provedenou práci o 4,4 mil. Kč na vrub běžných výdajů kapitoly (posudky projektů VVI).

V kapitole Český telekomunikační úřad dochází k odpůčtu jednorázového posílení prostředků v souvislosti s odchodem člena Rady.

V kapitole Ministerstvo zemědělství dochází k odpůčtu jednorázového vlivu pro rok 2022 týkajícího se posílení prostředků na ostatní platby za provedenou práci o 1,5 mil. Kč na vrub běžných výdajů kapitoly (posudky projektů VVI).

V kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dochází ke snížení o 10 míst bez finančních prostředků z důvodu uplynutí doby pro přechodné posílení agendy pilotního zavedení středního článku řízení a podpory škol.

V kapitole Ministerstvo kultury dochází ke snížení o 10 míst vč. prostředků na platy ve výši 3,7 mil. Kč z důvodu uplynutí doby pro přechodné posílení agendy podpory administrace projektů IROP a ke snížení jednorázového navýšení prostředků na ostatní platby za provedenou práci v rámci posuzování projektů VVI (NAKI III).

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví dochází k ukončení nutnosti mimořádného posílení o 134 míst Krajských hygienických stanic a o 24 míst v ústředním orgánu vč. prostředků na platy v celkové výši 78,3 mil. Kč v oblasti agendy zdravotních hrozeb v oblasti ochrany veřejného zdraví (projekt Chytrá karanténa).

V kapitole Ministerstvo spravedlnosti dochází k úpravě přesunů mezi organizačními složkami v rámci struktury kapitoly a rovněž ke zrušení jednorázového snížení prostředků na platy soudců a státních zástupců ve výši 150,2 mil. Kč v roce 2022, které bylo provedeno v návaznosti na očekávanou skutečnost čerpání v roce 2021.

V kapitole Úřad pro ochranu osobních údajů dochází s účinností k 1. 8. 2023 ke snížení o 1 místo vč. prostředků na platy ve výši 0,7 mil. Kč v souvislosti s ukončením mandátu inspektora (v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů).

V kapitole Český statistický úřad dochází k odpočtu jednorázového vlivu, konkrétně snížení o 17 míst, prostředků na platy ve výši 9,4 mil. Kč a prostředků na ostatní platby za provedenou práci ve výši 2,5 mil. Kč v souvislosti se zajištěním finalizace projektu Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

V kapitole Ústavní soud dochází k jednorázovému navýšení výdajů na odchodné a odstupné ve výši 14 mil. Kč.

V kapitole Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost dochází k navýšení o 25 míst včetně prostředků na platy ve výši 15,7 mil. Kč v návaznosti na schválenou koncepci rozvoje (UV č. 848/2020).

V kapitole Nejvyšší kontrolní úřad dochází k odpočtu jednorázového navýšení prostředků na odchodné.

Návrh obsahuje rovněž úpravu parametrů v dotčených rozpočtových kapitolách v souvislosti se zabezpečením mimořádné administrativní podpory zajištění předsednictví ČR v Radě EU (CZ PRES), a to v souladu s UV č. 729/2019 a UV č. 721/2021, na základě kterých je stanoveno finanční a personální zajištění po dobu přípravy a realizace českého předsednictví. Mezi rokem 2022 a 2023 dochází ke snížení prostředků na platy o 94,8 mil. Kč. Místa zůstávají v limitech na úrovni roku 2022 (228 míst).

Střednědobý výhled na rok 2024

V návrhu střednědobého výhledu na rok 2024 dochází k meziročnímu zvýšení objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 185,7 mil. Kč a navýšení počtu míst o 222 míst. Tento vývoj je zapříčiněn promítnutím zejména následujících vlivů.

V kapitole Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR je zapracováno rozpočtovým výborem schválené pokračující meziroční navýšení objemu prostředků na platy o 10 mil. Kč (usnesení č. 553 z roku 2021).

V kapitole Úřad vlády dochází k navýšení o 2 místa včetně prostředků na platy přesunem z kapitoly Ministerstvo

zahraničních věcí (plánované ukončení mise vědeckého diplomata ČEKK v Tchaj-pej a vědeckého diplomata na ZÚ v Tel Avivu).

V kapitole Ministerstvo zahraničních věcí dochází k promítnutí druhé poloviny vlivu z roku 2023 týkajícího se snížení 2 míst s účinností od 1. 7. 2023 (dočasné agendy spojené s CZ PRES a epidemií COVID-19), dále ke snížení o 3 místa včetně prostředků na platy na SZEU v Bruselu v souvislosti s ukončením přechodných činností spojených s CZ PRES. Rovněž dochází ke snížení o 11 míst vč. prostředků na platy ve výši 3,8 mil. Kč dočasně navýšených na vyřízení zvýšeného počtu žádostí o zaměstnanecké karty pro kvalifikované pracovníky z Ukrajiny (v souladu s UV č. 1299/2020). Ke snížení o 3 místa včetně finančních prostředků, z toho 2 jsou převedena na Úřad vlády, dochází z důvodu ukončení mise vědeckých diplomatů v Tchaj-pej, Washingtonu a Tel Avivu.

V kapitole Ministerstvo obrany dochází k navýšení o 600 míst (550 vojáků a 50 civilních zaměstnanců) vč. prostředků na platy ve výši 284,1 mil. Kč v souvislosti s pokračováním realizace Koncepce výstavby Armády ČR.

V kapitole Ministerstvo financí dochází ke snížení o 37,5 přepočtených míst vč. prostředků na platy ve výši 18,7 mil. Kč u Finanční správy zejména v důsledku pokračování krácení v souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí a dále ke snížení o 4 místa včetně prostředků na platy, o které byl dočasně navýšen limit na zajištění agendy v oblasti náhrad škod dle pandemického zákona.

V kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí dochází ke snížení o 7 míst vč. prostředků na platy ve výši 3,1 mil. Kč dočasně navýšených v SÚIP na vyřízení zvýšeného počtu žádostí o zaměstnanecké karty pro kvalifikované pracovníky z Ukrajiny (v souladu s UV č. 1299/2020).

V kapitole Ministerstvo vnitra dochází v návaznosti na UV č. 1299/2020 ke snížení počtu o 97 míst vč. prostředků na platy ve výši 45,6 mil. Kč. Nadto dochází ke snížení o 5 míst vč. prostředků na platy ve výši 2,5 mil. Kč z důvodu uplynutí doby pro přechodné posílení agendy spojené s novelou zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců (výměna dokladů občanů Velké Británie). Také dochází k odpočtu dočasného vlivu v oblasti ostatních plateb za provedenou práci (služba v zahraničí, agentura Frontex).

V kapitole Ministerstvo pro místní rozvoj dochází k promítnutí druhé části vlivu z roku 2023 (dočasné posílení o 2 místa do 31. 7. 2023 na agendu digitalizace stavebního řízení) a realizaci zpětného přesunu 1 místa včetně finančních prostředků z Ústavu územního rozvoje na ústřední orgán.

V kapitole Úřad pro ochranu osobních údajů dochází k promítnutí druhé části vlivu z roku 2023, konkrétně ke snížení prostředků na platy ve výši 0,96 mil. Kč vč.

úpravy počtu míst v souvislosti s ukončením mandátu inspektora k 31. 7. 2023.

V kapitole Ústavní soud dochází k odpočtu jednorázového navýšení výdajů na odchodné a odstupné v roce 2023.

V kapitole Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost dochází k navýšení o 18 míst včetně prostředků na platy ve výši 11,3 mil. Kč v návaznosti na schválenou koncepci rozvoje (UV č. 848/2020).

Návrh obsahuje rovněž úpravu parametrů v dotčených rozpočtových kapitolách v souvislosti se zabezpečením mimořádné administrativní podpory zajištění předsednictví ČR v Radě EU (CZ PRES), a to v souladu s UV č. 729/2019 a UV č. 721/2021, na základě kterých je stanoveno finanční a personální zajištění po dobu přípravy a realizace českého předsednictví. Mezi rokem 2023 a 2024 dochází ke snížení prostředků na platy o 14,6 mil. Kč a 228 míst.

Tabulka 21 Vývoj objemu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, počtu míst a průměrných platů v OSS a PO v letech 2017 – 2024

OSS a PO celkem	2017 SR	2018 SR	2019 SR	2020 SR	2021 SR	2022 SR	rozdíl	2023 SDV	rozdíl	2024 SDV	rozdíl
	1	2	3	4	5	6	7=6-5	8	9=8-6	10	11=10-8
prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci celkem (mil. Kč)	159 481	184 164	207 525	224 700	236 586	249 377	12 791	249 025	-352	249 211	186
počet míst celkem	439 856	448 103	464 446	470 077	476 973	484 035	7 062	484 760	725	484 982	222
průměrný plat celkem (Kč)	28 793	32 728	35 937	38 292	40 136	41 643	1 507	41 612	-31	41 629	17

Pozn.: údaje nezahrnují prostředky spolufinancování EU/FM; průměrné platy bez zahrnutí míst bez finančního krytí.

7.3.4 Odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU

Tabulka 22 Odvody vlastních zdrojů EU v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
odvody vlastních zdrojů EU	35,4	42,7	44,1	53,9	54,9	58,0	60,0	61,0

Pro přípravu návrhu státního rozpočtu na rok 2022 a rozpočtového výhledu na roky 2023-2024 byla pro vlastní zdroje EU placené ze státního rozpočtu (tj. na zdroj dle DPH, zdroj dle HND, nový zdroj z nerecyklovaných plastových obalů a hrubé snížení zdrojů založených na HND) použita následující východiska:

- odhad potřeb výše vlastních zdrojů Unie v roce 2022 vychází ze schváleného nového finančního rámce 2021+ a z upraveného systému vlastních zdrojů, který vstoupil v platnost 1. června 2021 a je účinný retroaktivně od 1. ledna 2021. V roce 2022 se tedy budou odvádět prostředky do rozpočtu EU dle tohoto nového systému¹ (pozn. oproti požadavkům z počátku roku byly

také zohledněny nové/červnové odhady vývoje HND v ČR a EU, DPH a cel pro roky 2021 a 2022);

- výše příjmů rozpočtu EU v letech 2022 - 2024 se bude pohybovat nad úrovní stropů celkových plateb nového finančního rámce (zohledněny jsou tzv. zvláštní nástroje, které jsou v období 2021-2027 nově rozpočtovány nad stropy finančního rámce);
- v důsledku samotného brexitu nedojde k podstatné změně ve výši vybraných cel, výše vybraných cel však klesne kvůli nižšímu podílu vybraných cel odváděného do rozpočtu EU (nově 75 %) a do určité míry bude mít rovněž nadále vliv krize způsobená pandemií koronaviru;
- Spojené království (UK) se nadále bude podílet na části plateb vztahujících se k závazkům období 2014-2020, platby vztahující se k období 2021-2027 budou hrazeny zvýšením vlastních zdrojů ostatních členských států EU;

¹ V rámci upraveného systému vlastních zdrojů je snížen EU podíl na příjmech z cel na 75 % (oproti předchozím 80 %), zaveden je nový vlastní zdroj z nerecyklovaného plastového obalového odpadu (hrazený ze státního rozpočtu), pro vybrané členské státy jsou aplikovány (významné) paušální slevy na odvodech ze zdroje z HND.

- výše vlastních zdrojů EU hrazených z národních rozpočtů všech členských zemí EU pokrývá v uvedeném období cca 90 % celkové výše příjmů rozpočtu EU. Zbývajících 10 % příjmů tvoří příjmy z tradičních vlastních zdrojů (cel), které jsou do rozpočtu EU vybírány přímo, a ostatní vlastní příjmy (např. pokuty za porušení pravidel vnitřního trhu). Tyto příjmy nejsou financovány ze státního rozpočtu;
- v souvislosti s relativním rychlejším růstem ČR oproti průměru EU a vystoupením UK z EU podíl

ČR na zdrojích EU hrazených ze státních rozpočtů postupně relativně rychle narůstá, pro uvedené období předpokládáme, že podíl bude představovat v průměru cca 1,65 %;

- vzhledem k nejasné délce a intenzitě dopadu krize způsobené pandemií koronaviru na HND jednotlivých členských států, příjmy z DPH a z cel a na vývoj kurzu jsou odhady odvodů vlastních zdrojů zejména pro roky 2023-2024 ovlivněny celou řadou velmi proměnlivých faktorů.

7.3.5 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace

Prostředky v této oblasti jsou rozpočtovány ve výši 48,5 mld. Kč (z toho ve výši 39,3 mld. Kč bez EU/FM) v roce 2022, ve výši 39,3 mld. Kč (bez EU) v roce 2023 a rovněž 39,3 mld. Kč (bez EU/FM) v roce 2024. Výši výdajů na výzkum a vývoj v členění na financované z národních zdrojů a kryté zahraničními zdroji ukazuje následující tabulka. Rovněž je uveden podíl celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace na hrubém domácím produktu.

Návrh výdajů státního rozpočtu na rok 2022 a střednědobého výhledu na léta 2023 a 2024 vychází z usnesení vlády č. 524/2021, kterým vláda vzala na vědomí návrh výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na rok 2022 se střednědobým výhledem na léta 2023 a 2024 a dlouhodobým výhledem do roku 2028 předložený Radou pro výzkum, vývoj a inovace.

Tabulka 23 Výdaje na výzkum, vývoj a inovace v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
celkem vč. zahraničních zdrojů	35,1	42,3	45,3	47,5	47,7	48,5	39,3	39,3
v tom:								
1. národní zdroje	30,6	33,4	36,6	38,1	37,5	39,3	39,3	39,3
- institucionální podpora	14,8	17,1	18,6	19,8	20,3	21,5	21,5	21,5
- účelová podpora	15,8	16,3	18,0	18,3	17,2	17,8	17,8	17,8
2. kryté zahraničními zdroji	4,5	8,9	8,7	9,4	10,2	9,2	0,0	0,0
podíl celkových výdajů na HDP v %	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6

Poznámka: roky 2023 a 2024 bez zahraničních zdrojů.

7.3.6 Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc

Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc se v roce 2022 a v obou letech střednědobého výhledu rozpočtují ve výši 987,2 mil. Kč (bez

prostředků z rozpočtu EU). Podrobněji viz tabulka č. 3 v Tabulkové části.

Tabulka 24 Výdaje na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc v letech 2017 – 2024 (v mil. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
zahraniční rozvojová spolupráce	951,8	948,5	1 106,3	1 102,3	887,2	987,2	987,2	987,2

Poznámka: údaje jsou bez prostředků z rozpočtu EU.

7.3.7 Výdaje na obranu

V meziročním srovnání je zachována rostoucí trajektorie výdajů na obranu. Výdaje jsou zejména směřovány na modernizaci Armády ČR („AČR“) a rozvoj obranných schopností. Modernizace techniky AČR zajistí kompatibilitu se spojeneckými vojsky NATO. Největší objem

finančních prostředků připadá na strategický program pozemních sil, udržení a rozvoj schopností vzdušných sil, udržení a rozvoj schopností nadzvukového letectva a také na udržení a rozvoj schopností logistické podpory. Tabulka níže zachycuje výdaje na obranu. Výdaje

kapitoly Ministerstvo obrany jsou navrženy pro rok 2022 ve výši 93,5 mld. Kč. Podíl výdajů této kapitoly na HDP činí 1,45 % v roce 2022. V roce 2023 se předpo-

kládá, že se vynaloží 100,0 mld. Kč (1,49 % HDP) a v roce 2024 částka 109,5 mld. Kč (1,57 % HDP).

Tabulka 25 Výdaje na obranu v letech 2017 – 2024 (v mld. Kč)

ukazatel	skutečnost				2021 SR vč. RO ^{*)}	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
	2017	2018	2019	2020				
celkové výdaje	52,9	59,8	68,3	74,3	85,4	93,5	100,0	109,5
podíl na HDP v %	1,04	1,11	1,18	1,30	1,41	1,45	1,49	1,57

Poznámka: ^{*)} včetně rozpočtového opatření ve výši 10 mld. Kč.

7.4 Předpokládaný způsob financování deficitu

V předloženém střednědobém výhledu státního rozpočtu se předpokládá, že schodky státního rozpočtu budou pokryty snížením stavu na účtech státních finančních aktiv a zvýšením stavu státního dluhu; v případě zvýšení

stavu na účtech státních finančních aktiv budou schodky státního rozpočtu a zvýšení stavu na účtech státních finančních aktiv pokryty zvýšením stavu státního dluhu.

8 Základní ukazatele státních fondů ve střednědobém výhledu

Státní fondy jsou samostatné právnické osoby zřízené příslušnými zákony. Střednědobý výhled státních fondů obsahuje očekávané příjmy a výdaje státních fondů na rok, na který je předkládán návrh státního rozpočtu a na dva roky bezprostředně následující po tomto roce. V České republice jsou zřízeny následující státní fondy:

- Státní fond dopravní infrastruktury;
- Státní zemědělský intervenční fond;
- Státní fond kinematografie;
- Státní fond kultury České republiky;
- Státní fond podpory investic;
- Státní fond životního prostředí České republiky.

8.1 Státní fond dopravní infrastruktury

Návrh rozpočtu na rok 2022 i na oba následující roky střednědobého výhledu jsou sestaveny jako vyrovnané. Celkové příjmy a výdaje jsou pro rok 2022 rozpočtovány ve výši 128,9 mld. Kč, pro rok 2023 ve výši 66,0 mld. Kč a pro rok 2024 také ve výši 66,0 mld. Kč bez prostředků EU a FM. Hlavní zdroje příjmů v návrhu na rok 2022 tvoří daňové příjmy ve výši 19,1 mld. Kč a nedaňové příjmy (výnos z mýtného) ve výši 12,5 mld. Kč. Přijaté transfery (dotace) jsou v návrhu na rok 2022 rozpočtovány v cel-

kové výši 97,3 mld. Kč. Dotace ze státního rozpočtu určené na krytí deficitu jsou pro rok 2022 stanoveny ve výši 52,9 mld. Kč, ve výši 33,8 mld. Kč v roce 2023 a ve výši 33,1 mld. Kč v roce 2024.

Na výdajové straně v roce 2022 z celkových výdajů ve výši 128,9 mld. Kč tvoří rozhodující část výdaje určené na výstavbu, modernizaci, opravy a údržbu silnic, dálnic, celostátních i regionálních drah, na výstavbu a modernizaci vodních cest a na příspěvkové programy.

Tabulka 26 Státní fond dopravní infrastruktury v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R	2023 SDV	2024 SDV
příjmy celkem	128 935 096 000	66 025 000 000	66 025 000 000
z toho: výnos z mýtného	12 500 000 000	12 700 000 000	13 000 000 000
dotace z kapitoly MD na programy (projekty) EU a ČR	44 450 096 000	0	0
dotace ze státního rozpočtu na krytí deficitu	52 885 000 000	33 825 000 000	33 125 000 000
výdaje celkem	128 935 096 000	66 025 000 000	66 025 000 000
saldo příjmů a výdajů	0	0	0

8.2 Státní zemědělský intervenční fond

V návrhu příjmů rozpočtu na rok 2022 v celkové výši 43,97 mld. Kč tvoří nejvýznamnější příjmovou položku dotace na Společnou zemědělskou politiku z kapitoly Ministerstvo zemědělství ve výši 41,4 mld. Kč. Součástí příjmů fondu je transfer na technickou pomoc PRV a TAIEK ve výši 0,3 mld. Kč, dále dotace ze státního rozpočtu na činnost a ostatní dotace v celkové výši 2,1 mld. Kč. Celkové přijaté transfery ze státního rozpočtu tak činí 43,7 mld. Kč.

Celkové výdaje fondu na rok 2022 jsou rozpočtovány ve výši 43,97 mld. Kč. Fond provádí administraci řady

podpor, které jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány. Jedná se zejména o přímé platby, opatření Společné organizace trhu (finanční podpory, vývozní subvence, dotace, intervenční nákupy aj.) a další výdaje spojené s účastí v Programu rozvoje venkova.

V letech střednědobého výhledu se předpokládají příjmy a výdaje ve výši téměř 12,5 mld. Kč v roce 2023 a ve výši 12,5 mld. Kč v roce 2024. Výdaje na léta 2023 a 2024 neobsahují prostředky EU a FM (promítají se až při přípravě ročního rozpočtu).

Tabulka 27 Státní zemědělský intervenční fond v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R	2023 SDV	2024 SDV
příjmy celkem	43 971 511 045	12 467 460 000	12 467 460 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MZE	41 376 490 045	10 190 439 000	10 190 439 000
transfer - technická pomoc PRV a TAIEX	318 221 000	221 000	221 000
dotace ze státního rozpočtu na činnost a ostatní dotace	2 050 000 000	2 050 000 000	2 050 000 000
výdaje celkem	43 971 511 045	12 467 460 000	12 467 460 000
saldo příjmů a výdajů	0	0	0

8.3 Státní fond kinematografie

Příjmy Státního fondu kinematografie pro rok 2022 jsou rozpočtovány ve výši 1 257,3 mil. Kč. Z vlastních příjmů fondu tvoří největší část příjmy od provozovatelů televizního vysílání, příjmy z poskytování licencí k užití filmů, k nimž fond vykonává práva výrobce, příjmy od pořadatelů kinematografických představení a příjmy od provozovatelů převzatého vysílání. Celková výše dotace ze státního rozpočtu na rok 2022 je pro fond určena ve výši 997,3 mil. Kč, z toho dotace na filmové pobídky činí 800 mil. Kč.

Výdaje pro rok 2022 jsou navrhovány také ve výši 1 257,3 mil. Kč. Výdaje jsou určeny především na poskytování podpor projektů v oblasti kinematografie a podporu filmových pobídek.

V roce 2023 jsou Státním fondem kinematografie plánovány příjmy i výdaje ve výši 1 252,4 mil. Kč a v roce 2024 příjmy i výdaje ve výši 1 262,4 mil. Kč, přičemž dotace ze státního rozpočtu v roce 2023 činí 982,4 mil. Kč a v roce 2024 činí 992,4 mil. Kč.

Tabulka 28 Státní fond kinematografie v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R	2023 SDV	2024 SDV
příjmy celkem	1 257 313 877	1 252 400 000	1 262 400 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MK	997 313 877	982 400 000	992 400 000
výdaje celkem	1 257 313 877	1 252 400 000	1 262 400 000
saldo příjmů a výdajů	0	0	0

8.4 Státní fond kultury České republiky

Celkové příjmy fondu jsou na rok 2022 rozpočtovány ve výši 76,0 mil. Kč. Hlavní příjmy v roce 2022 i v následujících letech tvoří výnosy z reklam vysílaných na ČT2 v předpokládané výši 35 mil. Kč a příjmy z pronájmu nemovitostí.

Výdaje fondu pro rok 2022 jsou rozpočtovány ve výši 45,6 mil. Kč. Největší výdajové položky představují záko-

nem stanovené podpory poskytované na projekty v oblasti kultury.

Rozpočty na rok 2022 i léta výhledu 2023 a 2024 jsou navrhovány jako přebytkové. Příjmy jsou na rok 2023 i 2024 stanoveny ve výši 76,0 mil. Kč a výdaje ve výši 45,6 mil. Kč pro oba roky.

Tabulka 29 Státní fond kultury ČR v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R	2023 SDV	2024 SDV
příjmy celkem	76 000 000	76 000 000	76 000 000
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MK	2 500 000	2 500 000	2 500 000
transfer - výnosy z reklamy dle zákona č. 483/1991 Sb.	35 000 000	35 000 000	35 000 000
výdaje celkem	45 580 000	45 580 000	45 580 000
saldo příjmů a výdajů	30 420 000	30 420 000	30 420 000

8.5 Státní fond podpory investic

Pro rok 2022 jsou příjmy rozpočtovány ve výši 1 690 mil. Kč, ve výhledu na rok 2023 ve výši 890 mil. Kč a na rok 2024 ve výši 900 mil. Kč. Příjmy fondu jsou tvořeny především splátkami úvěrů, které fond poskytl. Roční splátky úvěrů v roce 2022 budou činit 700 mil. Kč. Úroky z těchto úvěrů se předpokládají ve výši 80,5 mil. Kč.

Výdaje na rok 2022 jsou stanoveny na 3 449 mil. Kč a jsou především určeny na úvěry fyzickým a právnickým osobám ve výši 1 393 mil. Kč, na dotace obcím na program Výstavba pro obce na pořízení sociálního bydlení v obcích a program Regenerace veřejných prostranství v celkové výši 550 mil. Kč, na výplatu úrokových dotací k úvěrům na rekonstrukce a modernizace bytových do-

mů poskytnutých v letech 2001 - 2010 ve výši 412 mil. Kč, na výplatu úrokových dotací k úvěrům na rekonstrukce a modernizace bytových domů poskytnutých v roce 2011 ve výši 67 mil. Kč, na výdaje zajišťování podpor ve výši 81,6 mil. Kč, na snižování jistiny úvěrů mla-

dým lidem na výstavbu ve výši 42 mil. Kč a na správní výdaje fondu ve výši 103,4 mil. Kč.

V roce 2023 jsou výdaje plánovány ve výši 2 649 mil. Kč, v roce 2024 jsou výdaje rozpočtovány ve výši 1 535 mil. Kč.

Tabulka 30 Státní fond podpory investic v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R	2023 SDV	2024 SDV
příjmy celkem	1 690 000 000	890 000 000	900 000 000
z toho: splátky půjček	700 000 000	700 000 000	710 000 000
dotace ze státního rozpočtu kapitoly MMR	909 000 000	109 000 000	106 000 000
výdaje celkem	3 449 000 000	2 649 000 000	1 535 000 000
z toho: poskytnuté půjčky	1 633 000 000	1 650 000 000	800 000 000
saldo příjmů a výdajů	-1 759 000 000	-1 759 000 000	-635 000 000

8.6 Státní fond životního prostředí České republiky

Příjmy fondu jsou pro rok 2022 rozpočtovány ve výši 20,1 mld. Kč, přičemž převážnou část příjmů tvoří transfer z Modernizačního fondu (8,0 mld. Kč) a transfer na Národní plán obnovy (9,1 mld. Kč).

Výdaje fondu na rok 2022 jsou stanoveny ve výši 19,1 mld. Kč. Velkou část výdajů představuje financování Národního programu Životní prostředí, výdaje na Mo-

dernizační fond a výdaje spojené s Národním plánem obnovy.

V roce 2023 jsou příjmy fondu navrženy ve výši 12,5 mld. Kč a výdaje ve výši 16,2 mld. Kč, v roce 2024 jsou příjmy rozpočtovány ve výši 12,8 mld. Kč a výdaje ve výši 17,5 mld. Kč.

Tabulka 31 Státní fond životního prostředí ČR v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R ^{*)}	2023 R ^{*)}	2024 SDV
příjmy celkem^{*)}	20 121 000 000	12 540 400 000	12 763 600 000
z toho: splátky půjček	321 000 000	238 000 000	237 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na TA	281 426 130	12 809 953	3 000 803
převody z NF na financování projektů Norských fondů a úhradu TP	260 000 000	266 000 000	260 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP	250 000 000	0	0
transfer z modernizačního fondu	8 000 000 000	10 000 000 000	10 000 000 000
transfer - Národní plán obnovy	9 065 000 000	0	0
TP FST (Fond pro spravedlivou transformaci)	67 600 000	1 600 000	1 600 000
výdaje celkem	19 052 000 000	16 157 800 000	17 505 200 000
z toho: poskytnuté půjčky	412 000 000	386 800 000	250 000 000
saldo příjmů a výdajů	1 069 000 000	-3 617 400 000	-4 741 600 000

Poznámka.: *) Přijaté transfery obsahují i prostředky z Modernizačního fondu, které dostane přímo SFŽP.

**) SFŽP očekává zapojení nároků z nespotřebovaných výdajů z kapitoly MŽP ve výši 1 269 mil. Kč v roce 2022 a ve výši 380 mil. Kč v roce 2023.

8.7 Úhrnná bilance státních fondů

Úhrnná celková bilance základních ukazatelů státních fondů je v rámci střednědobého výhledu na roky 2023 a 2024 uvedena spolu s návrhem rozpočtu na rok 2022 v

následující tabulce. Výdaje na léta 2023 a 2024 neobsahují prostředky EU a FM (promítají se až při přípravě ročního rozpočtu).

Tabulka 32 Úhrnná bilance státních fondů v letech 2022 – 2024 (v Kč)

ukazatel	2022 R	2023 SDV	2024 SDV
příjmy celkem	196 050 920 922	93 251 260 000	93 494 460 000
v tom: daňové příjmy	21 158 973 870	21 715 990 047	22 345 999 197
nedaňové a kapitálové příjmy	13 944 300 000	14 060 300 000	14 382 300 000
z toho: příjmy ze spolufinancování z rozpočtu EU	0	0	0
splátky půjček	1 021 000 000	938 000 000	947 000 000
výnos z mytného	12 500 000 000	12 700 000 000	13 000 000 000
přijaté transfery *)	160 947 647 052	57 474 969 953	56 766 160 803
z toho: dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MZE	41 376 490 045	10 190 439 000	10 190 439 000
transfer - Technická pomoc PRV a TAIEX (nejedná se o dotaci z kap. MZE)	318 221 000	221 000	221 000
dotace z kapitoly MD na programy (projekty) EU a ČR	44 450 096 000	0	0
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP na TA	281 426 130	12 809 953	3 000 803
převody z NF na financování projektů Norských fondů a úhradu TP	260 000 000	266 000 000	260 000 000
dotace ze státního rozpočtu z kapitoly MŽP	250 000 000	0	0
transfer z Modernizačního fondu	8 000 000 000	10 000 000 000	10 000 000 000
dotace ze státního rozpočtu kapitoly MMR	909 000 000	109 000 000	106 000 000
dotace ze státního rozpočtu kapitoly MK	999 813 877	984 900 000	994 900 000
transfer - výnosy z reklamy dle zákona č. 483/1991 Sb.	35 000 000	35 000 000	35 000 000
transfer - Národní plán obnovy	9 065 000 000	0	0
dotace ze státního rozpočtu na činnost a ostatní dotace	2 050 000 000	2 050 000 000	2 050 000 000
TP FST (Fond pro spavedlivou transformaci)	67 600 000	1 600 000	1 600 000
dotace ze státního rozpočtu na krytí deficitu	52 885 000 000	33 825 000 000	33 125 000 000
výdaje celkem	196 710 500 922	98 597 240 000	98 840 640 000
z toho: poskytnuté půjčky	2 045 000 000	2 036 800 000	1 050 000 000
saldo příjmů a výdajů	-659 580 000	-5 345 980 000	-5 346 180 000

Poznámka: Přijaté transfery obsahují i prostředky z Modernizačního fondu, které dostane přímo SFŽP.

D Další vybrané údaje střednědobého výhledu na léta 2023 a 2024

9 Výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie v letech 2023 – 2024

9.1 Výdaje na operační programy programového období 2007-2013

Financování projektů z programového období 2007-2013 bylo ukončeno a z tohoto důvodu není zapotřebí v letech 2023 a 2024 rozpočtovat prostředky na předfinancování podílu EU a na národní spolufinancování ze státního rozpočtu k projektům z tohoto období. V souvislosti s tímto obdobím probíhá již jen proces jeho uzavírání, který zahrnuje řešení sporných případů,

nesrovnalostí a vypořádání finančních vztahů mezi Evropskou unií a Českou republikou. V rámci tohoto probíhajícího procesu může v období střednědobého výhledu případně proběhnout převod prostředků na příjmové účty státního rozpočtu nebo úhrada nezpůsobilých výdajů ze státního rozpočtu nebo Národního fondu zpět Evropské komisi.

9.2 Výdaje na operační programy programového období 2014-2020

V rámci ESI fondů v programovém období 2014-2020 má Česká republika nárok vyčerpat alokaci ve výši 22,6 mld. EUR (vč. navýšení o prostředky REACT-EU) a tato alokace se musí vyčerpat v souladu s pravidlem n+3 do 31. 12. 2023. Jakékoliv další výdaje příjemců po tomto datu nebudou z hlediska programů období 2014-2020 způsobilé. Nutným předpokladem pro vyčerpání alokace je realizace projektů a s tím související předfinancování podílu EU

ze státního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že podle údajů MMR bylo k 30. 6. 2021 příjemcům projektů na základě žádostí o platbu dosud celkem proplaceno 65,6 % alokace, zbývajících 34,4 % alokace bude zapotřebí proplatit v letech 2021 až 2023 (případně na začátku roku 2024). Proto lze i v letech 2023-2024 očekávat významné potřeby organizačních složek státu k financování operačních programů EU.

9.3 Výdaje na operační programy programového období 2021-2027

Pro ČR bylo pro programové období 2021-2027 alokováno celkem 21,05 mld. EUR (včetně alokace na FST) a vláda 1. března 2021 schválila rozdělení těchto prostředků mezi operační programy ČR.

Lze předpokládat, že v roce 2022 bude zahájeno financování prvních projektů z nadcházejícího programového období a v období střednědobého výhledu by tedy již realizace operačních programů měla postupně nabíhat a mělo by tak docházet k setrvalému čerpání prostředků ze státního rozpočtu na předfinancování podílu EU a na podíl národního spolufinancování ze státního rozpočtu.

Pro roky 2023 a 2024 bude typické, že bude docházet k souběhu financování operačních programů ze dvou programových období. Bude probíhat významné dočerpávání prostředků na ukončované programové období 2014-2020 a zároveň se plně rozběhne finanční realizace operačních programů nového programového období. V těchto letech tak lze očekávat zvýšené požadavky resortů na financování operačních programů obou období ve snaze úspěšně dočerpat operační programy

z programového období 2014-2020 a zároveň zabezpečit stabilní realizaci operačních programů z programového období 2021-2027.

Zahájení čerpání prostředků ze státního rozpočtu na nové programové období je však podmíněno řadou faktorů, které mohou rychlost náběhu plateb ze státního rozpočtu i v letech 2023-2024 ovlivnit. Těmi základními faktory jsou: schválení metodického prostředí pro programové období 2021-2027, schválení Dohody o partnerství a následně také operačních programů pro Českou republiku, nastavení spolehlivých řídicích a kontrolních mechanismů jednotlivými řídicími orgány, vyhlášení konkrétních výzev k předkládání projektů řídicími orgány a spolehlivé nastavení informačních systémů používaných pro administraci operačních programů.

9.4 Výdaje na nové programy v období 2021-2027

Pro období 2021-2027 byly dále schváleny nové programy, které budou vyžadovat předfinancování ze státního rozpočtu a které budou čerpány i v období 2023-2024. Jde zejména o Fond pro spravedlivou transformaci (FST - implementovaný v návaznosti na fondy politiky soudržnosti) a Facilitu na podporu oživení a odolnosti (RRF). ČR by dle současných odhadů měla mít k dispozici 7,1 mld. EUR z RRF (financované plně z Nástroje EU na podporu oživení - NGEU) a 1,6 mld. EUR ve FST (z toho cca 700 mil.

EUR v rámci VFR a cca 900 mil. EUR financovaných z NGEU). Čerpání z obou programů bude záviset na schválení podkladových dokumentů a připravenosti projektů. V případě RRF byl připraven národní plán na podporu oživení a odolnosti, který již schválila Evropská komise a jehož schválení Radou EU se očekává v září 2021. FST bude implementován prostřednictvím nového Operačního programu Spravedlivá transformace.

9.5 Výdaje na Společnou zemědělskou politiku 2014-2020

Financování Společné zemědělské politiky je tvořeno dvěma hlavními zdroji: přímými platbami a prostředky na rozvoj venkova. Předfinancování přímých plateb ze státního rozpočtu je na období roku 2020 stanoveno na základě schválených alokací, přičemž na přímé platby může ČR v programovém období 2014-2020 čerpat téměř 6 mld. EUR a na rozvoj venkova 2,3 mld. EUR. Z

rozpočtu EU jsou přímé platby propláceny vždy až v roce následujícím po roce jejich vyplacení ze státního rozpočtu. Co se týká míry spolufinancování EU, v případě Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova byla míra národního spolufinancování vládou navýšena na 35 % (usnesení vlády č. 681 z 20. 8. 2015) a u Evropského námořního a rybářského fondu činí 25 %.

9.6 Výdaje na Společnou zemědělskou politiku v období 2021-2027

Společná zemědělská politika pro nové programové období prošla zásadními změnami. Veškeré výdaje budou implementovány v rámci národního strategického plánu. Nové programové období pro Společnou zemědělskou politiku bude v letech 2022 a 2023 připravováno a zahajováno, veškeré výdaje v rámci nového programového období budou způsobilé až po schválení národního strategického plánu. V letech 2022 i 2023 již však budou propláceny částky přímých plateb, kdy obdobně jako v minulých letech budou přímé platby propláceny ze stát-

ního rozpočtu a z rozpočtu EU budou propláceny až v roce následujícím. Současně bude v letech 2021-2023 příjemcům proplácena zbývající část dosud nevyčerpané alokace Programu rozvoje venkova 2014-2020 v rámci tzv. přechodného období. Zbývající alokace Programu rozvoje venkova 2014-2020 byla v roce 2021 navýšena o prostředky z fondu EURI. Míra národního spolufinancování k prostředkům přechodného období bude nadále ve výši 35 %.

Tabulka 33 Odhad skutečných výdajů SR na předfinancování politik EU v letech 2023 – 2024 (v mil. Kč)

programové období 2014-2020	2023 SDV	2024 SDV
strukturální fondy	27 500	4 200
Fond soudržnosti	13 500	1 700
REACT EU (NGEU)	11 200	2 000
celkem strukturální fondy a Fond soudržnosti	52 200	7 900
Společná zemědělská politika (SZP)		
I. pilíř *	n/a	n/a
II. pilíř **	4 400	500
celkem SZP	4 400	500
celkem fondy Politiky soudržnosti a SZP	56 600	8 400
programové období 2021-2027 (VFR)	2023 SDV	2024 SDV
strukturální fondy	25 700	57 800
Fond soudržnosti	20 100	19 800
FST (VFR)	2 700	1 800
celkem strukturální fondy a Fond soudržnosti	48 500	79 400
Společná zemědělská politika		
I. pilíř *	21 500	21 200
II. pilíř **	5 500	6 200
III. pilíř (NGEU)	1 500	1 200
celkem SZP	28 500	28 600
celkem fondy Politiky soudržnosti a SZP	77 000	108 000
programové období 2021-2027 (NGEU)	2023 SDV	2024 SDV
RRF	32 000	26 200
FST	5 700	4 500
celkem NGEU	37 700	30 700
celkem VFR a NGEU	114 700	138 700

Poznámka: *) I. pilíř zahrnuje přímé platby, **) II. pilíř zahrnuje rozvoj venkova a OP Rybářství.

10 Výdaje na finanční mechanismy EHP/Norska 2023 - 2024

U programů finančních mechanismů bude v letech 2023 a 2024 probíhat implementace programů a projektů z třetího grantového období 2014-2021 (FM EHP/Norsko III).

V rámci FM EHP/Norsko III byly v letech 2019 - 2021 postupně vyhlašovány výzvy v rámci jednotlivých programů podpory s následným zahájením realizace jednotlivých projektů. Jsou vypláceny zálohy a následně prováděny průběžné/závěrečné platby konečným příjemcům projektů a od roku 2021 tak postupně narůstá čerpání finančních prostředků. Realizace projektů musí být ukončena do dubna 2024, v tomto roce bude vypláceno také zádržné. Průběžně jsou také čerpány finanční pro-

středky na technickou asistenci a řízení jednotlivých programů, kde očekáváme čerpání až do roku 2025.

Oproti druhému grantovému období je ve třetím grantovém období ČR zavázána zajistit z národních zdrojů (tj. státního rozpočtu) 15% spolufinancování všech výdajů na úrovni jednotlivých programů. Tento fakt má vliv na výši prostředků určených na spolufinancování ze státního rozpočtu (v celkovém objemu se jedná o cca 650 mil. Kč).

Jednání o druhém programovém období Programu švýcarsko-české spolupráce ještě nebyla ukončena. S ohledem na aktuální stav vyjednávání se čerpání případného příspěvku očekává nejdříve v roce 2023.

11 Výdaje na programy, u nichž výši účasti státního rozpočtu na jejich financování schválila vláda

Pro rok 2022 je v programovém financování vedeno celkem 24 programů, u nichž účast státního rozpočtu v letech jejich realizace v úhrnu přesahuje částku 5 mld. Kč. Vzhledem k významu těchto programů jsou jejich dokumentace a výše účasti státního rozpočtu na jejich financování, v souladu s § 13 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla), schvalovány na úrovni vlády ČR.

Výrazně nižší součet celkových výdajů uvedených v tabulce v letech 2023 a 2024 oproti roku 2022 vyplývá zejména z faktu, že ve střednědobém výhledu nejsou uvedeny výdaje, na jejichž úhradu budou použity finanční prostředky ze zdrojů fondů EU.

Dlouhodobě největší objem finančních prostředků vyžaduje realizace programu 127 770 Podpora financování dopravy.

Nejvíce programů schválených vládou má ve své gesci Ministerstvo obrany. Ve sledovaném období bude realizovat 8 takovýchto programů, nově bylo vládou schvále-

no financování programu 107 690 Udržení a rozvoj schopností logistické podpory a programu 107 460 Udržení a rozvoj schopností spojovacího vojska AČR a informatizace MO.

Vládou ČR byly schváleny k realizaci formou programového financování i některé operační programy programového období 2014–2020 určené k čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Ve sledovaném období bude čerpání z těchto fondů dokončováno s využitím principu „pravidla n+3“. Mimořádnými dodatečnými zdroji EU byl posílen Integrovaný regionální program 2014–2020, tyto prostředky jsou určeny na podporu zotavení z krize v souvislosti s pandemií COVID-19.

Přehled programů realizovaných se zapojením prostředků státního rozpočtu v roce 2022 a předpokládaný vývoj jejich financování v rámci střednědobého výhledu v letech 2023 a 2024 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 34 Výdaje na programy v letech 2022 – 2024 (v mil. Kč)

evid. č.	název programu	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
107 080	Strategický program pozemních sil	14 147,1	11 812,1	22 395,8
107 220	Zajištění kompatibility mobilních komunikačních prostředků velení a řízení pozemních sil AČR	0,0	2 038,9	0,0
107 320	Strategický program udržení a rozvoje schopností Vzdušných sil AČR	5 918,8	8 798,4	2 667,0
107 410	Udržení a rozvoj schopností vzdušných sil AČR	2 495,0	35,5	0,0
107 460	Udržení a rozvoj schopností spojovacího vojska AČR a informatizace MO	963,0	2 246,9	2 762,5
107 620	Udržení a rozvoj schopností nadzvukového letectva	1 804,9	1 954,2	1 700,0
107 690	Udržení a rozvoj schopností logistické podpory	1 688,0	1 896,8	1 468,0
107 750	Zabezpečení civilně-správní části MO a státní příspěvkové organizace	1 789,0	2 244,9	2 512,4
114 100	Rozvoj areálu Policie České republiky v Praze 5 – Zbraslav – výstavba objektu KÚ	0,0	0,0	950,0
115 280	Nová zelená úsporám	500,3	500,3	500,3
115 310	Operační program životní prostředí 2014-2020	6 710,6	2,5	2,5
117 030	Integrovaný regionální operační program	23 311,8	311,8	311,8
117 040	Operační program Technická pomoc 2014-2020	623,5	123,5	123,5
117 090	OP – Praha – pól růstu ČR 2014+	900,0	0,0	0,0
122 180	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	10 000,0	0,0	0,0
127 650	Pořízení a modernizace železničních kolejových vozidel	3 289,8	0,0	0,0
127 770	Podpora financování dopravy	70 637,5	33 825,0	33 125,0
133 220	Rozvoj a obnova materiálně-technické základny veřejných vysokých škol	1 746,0	1 746,0	1 746,0
133 330	Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí	70,0	23,4	0,0
133 340	Podpora rozvoje infrastruktury základního vzdělávání zřizovaného obcemi a dobrovolnými svazky obcí	1 000,4	1 036,6	460,0
134 140	Péče o národní kulturní dědictví I.	700,0	700,0	1 000,0
135 090	Strategické investice přímo řízených organizací MZ	374,2	2 225,5	1 255,5
136 110	Rozvoj a obnova materiálně-technické základny justice	513,6	1 180,0	670,0
222 230	Podpora podnikatelských nemovitostí a infrastruktury	50,0	20,0	50,0
	souhrn programů schválených vládou	149 233,3	72 722,1	73 700,3

12 Přehled závazků fyzických a právnických osob, za které se zaručily jménem státu jeho organizační složky

Dlouhodobé investiční úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou v letech 1996 – 2000, určené na financování infrastrukturálních programů (silnice, dálnice, odstranění povodňových škod, vodohospodářské stavby) jsou všechny již vyčerpány a dochází pouze k jejich splácení. Aktuálně zbývá splatit již pouze jeden úvěr, který byl čerpán na odstranění povodňových škod a bude doplacen v roce 2022.

Zdrojem splátek je státní rozpočet, který se již při jejich přijetí ke splácení přímo zavázal. Příjemcem a zároveň finančním manažerem úvěru je Národní rozvojová ban-

ka, a.s. (do 31. 8. 2021 Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.) Od roku 2003 jsou úvěry na financování obdobných programů financovány přímými úvěry státu a instrument státních záruk již z tohoto titulu není využíván.

Přehled výše plateb státní záruky pro roky 2022-2024 obsahuje tabulka č. 6 v Tabulkové části. V nejbližších letech se nárůst objemu záruk o nově poskytnuté úvěry neočekává. Nové impulzy, které by vedly k požadavkům na úvěrové financování projektů za podpory státních záruk, nebyly zaznamenány.

13 Vývoj státního dluhu, příjmů a výdajů kapitoly Státní dluh

Střednědobý výhled pro kapitolu Státní dluh na léta 2022 až 2024, doplněný o výhled vývoje státního dluhu, byl zpracován na základě předpokladu, že splatný státní dluh bude refinancován prostřednictvím emisní činnosti na domácím trhu.

Růst státního dluhu České republiky je dán zvýšenou emisní činností s cílem pokrytí krizové potřeby financování,

kteřá je významně ovlivněna opatřeními vlády ČR za účelem snížení negativních dopadů pandemického šíření koronaviru SARS-CoV-2. Krizový schodek státního rozpočtu byl v rámci novelizace zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2021 navýšen z 320 mld. Kč na 500 mld. Kč.

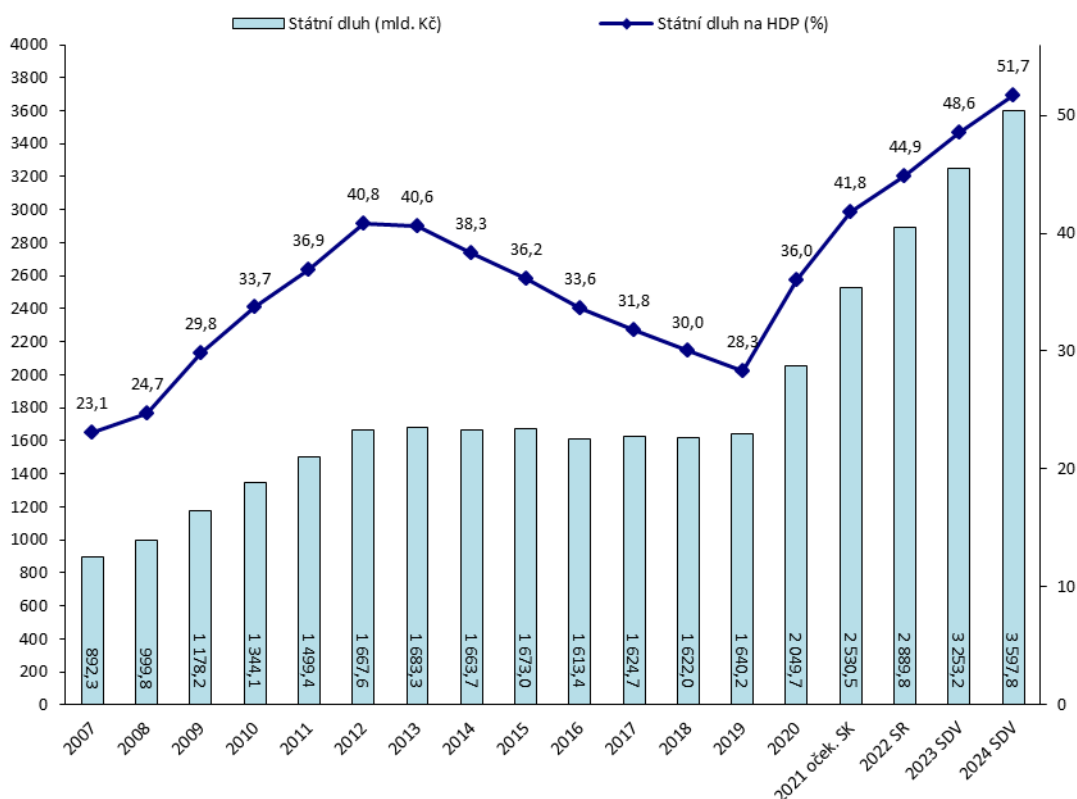
Tabulka 35 Vývoj státního dluhu a jeho podíl na HDP v letech 2007 – 2024

ukazatel	2007 SK	2008 SK	2009 SK	2010 SK	2011 SK	2012 SK	2013 SK	2014 SK	2015 SK	2016 SK	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 oček. SK	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
státní dluh na konci roku (mld. Kč)	892,3	999,8	1 178,2	1 344,1	1 499,4	1 667,6	1 683,3	1 663,7	1 673,0	1 613,4	1 624,7	1 622,0	1 640,2	2 049,7	2 530,5	2 889,8	3 253,2	3 597,8
podíl státního dluhu na HDP (%)	23,1	24,7	29,8	33,7	36,9	40,8	40,6	38,3	36,2	33,6	31,8	30,0	28,3	36,0	41,8	44,9	48,6	51,7

Skutečný vývoj státního dluhu v letech 2021 až 2024 však bude záviset zejména na dosažených výsledcích hospodaření státního rozpočtu v těchto letech. Tyto vý-

sledky pak ovlivňují i příslušné výdaje na obsluhu státního dluhu, které však budou záviset rovněž na budoucím vývoji na finančních trzích.

Graf 14 Vývoj státního dluhu a jeho střednědobý výhled v letech 2007 - 2024

Tabulka 36 Základní ukazatele státního rozpočtu v kapitole Státní dluh v letech 2017 – 2024 (v mil. Kč)

ukazatel	2017 SK	2018 SK	2019 SK	2020 SK	2021 SR	2022 SR	2023 SDV	2024 SDV
příjmy kapitoly	384	0	0	0	0	0	0	0
výdaje kapitoly	40 151	40 729	39 551	40 145	52 854	44 967	49 967	56 967
v tom: úroky	39 812	40 615	39 400	39 971	52 504	44 567	49 567	56 567
poplatky	339	114	151	174	350	400	400	400

Poznámka: Od roku 2016 došlo ke změně metodiky rozpočtování kapitoly Státní dluhu spočívající ve vzájemném měsíčním započítávání realizovaných úrokových příjmů a výdajů.

Dne 20. února 2015 nabyl účinnosti zákon č. 25/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. V rámci změny rozpočtových pravidel nastala možnost sečíst a vzájemně započíst příjmy podle § 6 odst. 1 a výdaje podle § 7 odst. 1, jestliže souvisejí s řízením likvidity státní pokladny nebo řízením státního dluhu. V důsledku realizace vzájemného zápočtu výdajů a pří-

jmů jsou příjmy kapitoly počínaje rokem 2016 rozpočtovány v nulové výši. Celkové výdaje kapitoly na rok 2022 jsou navrhovány ve výši 45,0 mld. Kč. Pro rok 2023 jsou celkové výdaje kapitoly navrhovány ve výši 50,0 mld. Kč. Pro rok 2024 je stanoven rámec výdajů kapitoly na úrovni 57,0 mld. Kč. Výdaje budou upřesňovány s ohledem na vývoj úrokových sazeb a s ohledem na vývoj na domácím, případně zahraničním trhu.

14 Závazky státu vyplývající z víceletých významných veřejných zakázek a z koncesních smluv

Ministerstva zahraničních věcí, obrany, financí, vnitra, práce a sociálních věcí, spravedlnosti, dopravy, kultury a zemědělství předpokládají na léta 2023 a 2024 realizaci 99 resp. 87 smluv na víceleté veřejné zakázky, jejichž předpokládaná hodnota dosahuje 300 mil. Kč a více.

Celková hodnota výdajů na realizaci těchto smluv v období od roku 2023 do ukončení smluv dosáhne 177 mld. Kč. Nejvyšších hodnot dosahují víceleté zakázky Ministerstva obrany.

Smlouvy na koncese jsou u organizačních složek státu, státních příspěvkových organizací a státních fondů spíše výjimečně využívanou formou zadání a realizace služeb či dodávek. Výdaje zadavatelů na realizaci koncesních smluv představují minoritní část celkové hodnoty smluv, převážná část příjmů koncesionářů plyne od třetích osob.

E Tabulková část